

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه (۲۶) اسفندماه ۱۳۴۸

فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقای مهندس صائبی بانود کتر دولشاهی و آقایان دکتر الدوتی - مؤید امینی .
- ۳ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای مجد معاون وزارت کار و امور اجتماعی .
- ۴ - تقدیم یک فقره طرح باقید یک فوریت بوسیله آقای دکتر یزدان پناه .
- ۵ - طرح و تصویب فوریت طرح تقدیمی راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و عمران شهری .
- ۶ - تصویب صورت جلسات ۱۷۳-۱۷۵-۱۷۷
- ۷ - طرح گزارش شور اول کمیسیون منابع طبیعی راجع به استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه چهار دانگه استان فارس بمنظور اسکان افراد عشایر محلی .
- ۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون منابع طبیعی راجع به انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر به سازمان مسکن .
- ۹ - طرح گزارش شور اول کمیسیون برنامه راجع به اصلاح ماده ۷ قانون تأسیس مرکز آمار ایران مصوب ۱۳۴۴ .
- ۱۰ - طرح گزارش شور اول کمیسیون استخدام و سازمانهای اداری راجع به استخدام متخصصین فنی خارجی .
- ۱۱ - طرح گزارش شور اول کمیسیون علوم و آموزش عالی راجع به هیأت های امناء مؤسسات عالی علمی .
- ۱۲ - معرفی آقای دکتر حمید زاهدی بمعاونت پارلمانی وزارت علوم و آموزش عالی بوسیله آقای دکتر رهنما وزیر علوم و آموزش عالی .
- ۱۳ - ختم جلسه .

مجلس در ساعت نه و پانزده دقیقه صبح بریاست آقای مهندس حیدر علی ارفع (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

نایب رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

دکتر صدر - مهندس زنجانی - بانو دکتر دولشاهی -

دکتر ملکی - رضازاده - آموزگار - دکتر اسفندیاری -

روحانی - دکتر رفیعی - شکیبیا - مهندس صائبی - مهندس

معینی زند - مهندس بریمانی - دکتر دادفر - رامبد - رضوی -

دکتر زعفرانلو - مهندس عطائی - فهیمی - مافی - مرندی -

مهاجرانی - تیمسار همایونی .

غائبین مریض - آقایان :

ارستجانی - دکتر عدل طباطبائی - دکتر اسدی -

اصولی - پاینده - مهندس معتمدی - ملک افضلی .

۲ - بیانات قبل از دستور آقای مهندس صائبی - بانو دکتر دولتشاهی و آقایان: دکتر الموتی - موید امینی

نایب رئیس - بیانات قبل از دستور شروع میشود آقای مهندس صائبی تشریف بیاورید.

مهندس صائبی - با اجازه مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم.

بظهوریکه نمایندگان محترم استحضار دارند با کمال مسرت و خوشوقتی شاهنشاه آریامهر رهبر محبوب و خردمند ملت ایران دیشب بسلامتی از مسافرت خارج از کشور بنهران مراجعت فرمودند (عباس میرزائی - چشم همه ملت ایران روشن) و دیده و دل هر ایرانی را بنا تشریف فرمائی خود بخاک وطن روشن نمودند (صحیح است - احسنت).

مسافرت شاهنشاه آریامهر بحارج از کشور گرچه طبق برنامه همه ساله جهت معاینه پزشکی و استراحت بوده مع هذا در تمام مدت اقامت شهریار خردمند در خارج از کشور شانروز از کلبه اوضاع مملکتی استحضار داشته و برای اداره امور مملکت و پیشرفت کارها و آسایش مردم اوامر لازم صادر فرموده اند (صحیح است).

مصاحبه ای که شاهنشاه آریامهر در اتریش بعمل آوردند گذشته از توجه کامل پیشرفت انقلاب سفید در کشور و تشریح مسائل داخلی از لحاظ مسائل خارجی در سطح بین المللی و نظریات بسیار صائب و روشنی که مانند همیشه اظهار فرمودند بسیار حائز اهمیت بوده است (صحیح است) رهبر عالیقدر ملت ایران حتی در اوقات استراحت از اندیشه حسن پیشرفت امور و رفاه حال مردم کشور و اعتلای نام ایران در جهان آتی قارغ نبوده و نیستند و همه ما در برابر چنین رهبر خردمند و دلسوز سر تعظیم فرود میآوریم (صحیح است - احسنت) ذات ملوکانه امروز طبق دعوت رسمی حضرت ژنرال یحیی خان ریاست جمهور محترم پاکستان بکشور بزرگ و همسایه و بیلدر مسلمان عزیزت میفرمایند قطعی است که این مسافرت هم مانند همه مسافرت های شاهانه بخارج از کشور برای مردم ایران منشاء خیر و برکت بوده و از نظر همستگی

مسلمانان جهان و اخوت اسلامی حائز کمان اهمیت میباشد (صحیح است) و دعای خیر عموم مردم قدرشناس و

شاهدوست ایران بدرقه راه معظم له است (احسنت).
مطلبی که میخواستیم به استحضار برسانم اینکه چند روز قبل توفیقی دست داد که در معیت کمیسیون دارائی مجلس شورای ملی از اقدامات جالب و وسیع عمرانی جنوب ایران و تأسیسات و فعالیتهای چشمگیر شرکت ملی نفت ایران در آبادان و جزیره خارک و تأسیسات بنادر جنوب و کارخانه کود شیمیائی شیراز و بالاخره کارخانه عظیم ذوب آهن در اصفهان که احداث آن از آرزوهای دیرین هر ایرانی است دیدن کنیم. گرچه در جلسات قبل همکار گرامی جناب آقای اهری ریاست محترم کمیسیون دارائی بتفصیل در اینمورد مطالبی به استحضار مجلس محترم رسانیده اند ولی اینجانب وظیفه خود میدانم که به استحضار مجلس برسانم که ارتش دلیر ایران و افسران و سربازان رشید و فداکار آن پیشاپیش مردم شاهدوست و وطنپرست ایران و مرز نشینان غیور و شاهدوست همه جا برای دفاع از مرز و بوم کشور عزیز و شاهنشاهی ایران گوش بفرمان رهبر عالیقدر ایران آماده جانبازی و فداکاری بوده و میباشند (صحیح است - احسنت) و این اشخاص غیور و وطنپرست آنچنان بشاهنشاه عظیم الشأن و به اعتلاء و عظمت ایران و ابستگی و علاقه دارند که حاضرند جان و هستی خود را در مقابل این مقدسات گرانبها نثار نمایند و تفر و انزجار شدیدی همه جا از یابو سرائی و سیاهکاری و اعمال خلاف اصول انسانی و حقوق بشر و موازین بین المللی حکومت یعنی بغداد ابراز میداشتند (صحیح است - صحیح است).

ملت ایران سعادتمند است که توانسته برهبری و هدایت پادشاهی مدیر و خردمند از کلبه امکانات در جهت پیشرفت و سعادت خود و نسل آینده بتحولی عمیق و عظیم در کلبه شئون اجتماعی - اقتصادی و داشتن سیاست مستقل ملی با جهش سریعی بسوی ترقی و تعالی گامهای بلندی برداشته و برای زندگی بهتر و آسایش بیشتری تلاش نمایند (صحیح است) که مائمه این کوشش و تلاش و اجرای برنامه هارا همه جا بچشم میدیدیم.

باز دیدسد عظیم محمد رضا شاه بهلوی و نیشکر کاری هفت تپه و کارخانه تهیه شکر و تأسیسات عظیم خارک

و کارخانه تهیه گوگرد و کود شیمیائی در خارک و شیراز و تأسیسات بنادر ایران و بالاخره کارخانه ذوب آهن اصفهان که با سرعت قابل توجهی در حال اتمام است و هزاران اقدامات عمرانی دیگر که نشانه کوشش و تلاش مردم و دستگاههای دولتی مسئول و ثمره انقلاب سفید شاه و ملت میباشد (صحیح است) که بهمت والای شهریار دادگستر نحق یافته و دولت خدمتگزار حزبی در اجرای منویات مقدس ملوکانه جهت فراهم نمودن آسایش مردم و اجرای برنامه های عمرانی کشور سعی بلیغ دارد (صحیح است).

موضوع دیگر اقدامات همه جانبه ای است که دولت و مخصوصاً جناب آقای هوبدا نخست وزیر در اجرای اوامر ملوکانه مبنی بر آسایش مردم در مورد تقلیل قیمتها و جلوگیری از ترقی مصنوعی قیمتها و بالتسلیح بالا بردن هزینه زندگی مردم بوسیله عده ای سودجو نفع طلب در این چند روز بعمل آورده اند این اقدامات مفید در این ایام که نزدیک به عید نوروز است بسیار مؤثر بوده و مورد تأیید عموم مردم ایران میباشد (صحیح است) آقای نخست وزیر چند روز قبل در سازمان مرکزی تعاون کشور که نمایندگان اصناف حضور داشتند سیاست دولت را در این مورد تشریح و متذکر شدند (شما بعد از پنج سال آشنائی با من بخوبی میدانید که دولت در اجرای منویات شاهنشاه آریامهر در مورد قیمتها حساسیت فوق العاده دارد ما بهیچ وجه در مورد قیمتها بخصوص قیمت ارزاق و مواد مصرفی که مربوط بزندگی مردم این کشور میباشد گذشت نداریم و از شما میخواهم که از قیمت کاذب و سود اضافی جلوگیری نمایید).

سخنان آقای نخست وزیر مورد تأیید کلبه مردم شریف و شاهدوست و وطن پرست ایران میباشد (صحیح است - احسنت) اشخاص سودجو و نفع طلب باید توجه باین مطلب داشته باشند که اگر بهمت والای شهریار عدالت گستر ما و اجرای برنامه هائی که برای رفاه مردم این کشور طرح ریزی فرموده اند سطح زندگی و درآمد مردم کشور ما بالا رفته و قوه خرید آنها زیادتر شده است و بتوانند از مزایای زندگی امروز استفاده نمایند برای این بوده است که عده ای سودجو در آمدهای آنها را بی انصافانه

با بالا بردن قیمتها و کسب سود اضافی بخود اختصاص دهند (احسنت - آفرین) تهیه کنندگان کالاها و مواد مصرفی مورد نیاز عموم باید انصاف را رعایت نموده تا آنجائیکه مقدور است بسود مصرف کننده از منافع خود بکاهدند. نمایندگان محترم بخوبی مستحضر هستند یکی از طرقی که میشود همیشه میوه با قیمت مناسب در اختیار مردم گذاشت احداث سردخانه است که در مواقع فراوانی که طبعاً قیمتها بسیار نازل میباشد میوه را خریداری و در سردخانه نگهداری نموده و بتدریج برای فروش و بازار باقیمت متعادل و مناسبی عرضه نمود. اینکار صحیح نیست و دور از انصاف است که در این شب عید میوه هائی که در سردخانه نگهداری شده باقیمت چندین برابر مردم بفروش برسانند خوشبختانه دولت بموضوع توجه پیدا کرده و اقدامات دولت که در اجرای نیات خیر شاهنشاه آریامهر برای آسایش مردم انجام شده و یا هر اقدامی دیگر که در این زمینه انجام دهند که جلوی این قبیل اجحافات و سودجوییها گرفته شود مورد تأیید عموم نمایندگان محترم مجلس شورای ملی و مردم ایران میباشد (صحیح است - احسنت) موضوع دیگر اینکه سه روز قبل برای افتتاح بانک رهنی شعبه ملایر بمعیت ریاست بانک رهنی ایران جناب آقای مهندس بهنیا که از متخصصین عالی مقام کشور میباشد بملایر عزیمت نمود و بنام نامی شاهنشاه آریامهر ساختمان بانک مزبور باحضور جناب آقای جاوید فر فرماندار کل محترم همدان و جناب آقای راشدی فرماندار ملایر و رؤساء ادارات و اعضای انجمن شهر و عده زیادی از طبقات مختلف مردم افتتاح گردید (مبارک است) این اقدام مفید باعث نوسازی و عمران شهر شده و لازم میدانم از توجه مقامات وزارت آبادانی و مسکن و بانک رهنی ایران سپاسگزاری نمایم (احسنت) که بخواسته اهالی شاهدوست و وطنپرست ملایر توجه و اقدام فرمودند ضمناً از جناب وزیر آبادانی و مسکن که آقای مهندس بدیع معاون محترم وزارتخانه در اینجا تشریف دارند تقاضا دارم که در مورد خانه های سازمانی دستور لازم صادر فرمایند از توجهی که فرمودید سپاسگزارم (احسنت - احسنت).

نایب رئیس - خانم دکتر دولتشاهی بفرمایند.

بانو دکتر دولت‌شاهی - مقام محترم ریاست. آقایان، خانمها، همکاران محترم. ماه اسفند از نظر ما ایرانیان، بخصوص ما زنان ماه برجی است در این ماه اعلیحضرت رضاشاه کبیر از دودمان سلسله پهلوی که احیاء کننده ایران نوین بود تولد یافتند و در همین ماه با کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ فعالیت اعلیحضرت فقید شروع شد و تحولات بزرگی در کشور آغاز شد ولی آنچه در تاریخ اخیر ایران ماه اسفند را برای جامعه ما بخصوص ما زنان پرارج و اهمیت کرده روز پرارزش هشتم اسفند میباشد و چون اینجانب در آن تاریخ در مسافرت بودم اجازه میخوام که امروز ولو با اشاره مختصری از این روز بزرگ تجلیل کنم گرچه بقین دارم و در مذاکرات مجلس خواندم که همکاران عزیز بنده در موقع خود تجلیل لازم را به مناسبت روز پزارج هشتم اسفند کرده‌اند. روزی که شاهنشاه گرانقدر ما با توجه خاص خود که به تمام شیون این کشور دارند به دوران اسارت و نابرابری زنان خاتمه دادند و همانطور که فرمودند یک لکه ننگین را از اجتماع ما پاک کردند و اجازه فرمودند و توصیه فرمودند که زنان در امور کشور همپایه مردان باشند و دارای حقوق سیاسی گردند که در نتیجه آنها عده‌ای از بانوان کشور از آن تاریخ باینطرف به افتخار خدمات مؤثرتری نایل شدند و اما لازم میدانم چون چند هفته غیبت داشتم و همانطور که همکاران محترم اطلاع دارند برای شرکت در کنفرانسی به کشور تابلند به بانکوک رفته بودم گزارش مختصری بعرض مجلس شورای ملی برسانم کنفرانس که در بانکوک تشکیل شده بود نوزدهمین کنگره شورای بین‌المللی زنان بود و اینجانب به نمایندگی از طرف والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی ریاست‌عالیه سازمان زنان ایران و بعنوان نایب‌رئیس شورای بین‌المللی زنان در این کنگره شرکت کردم این همان کنفرانسی بود که چهار سال قبل در تهران تشکیل شد و هیجدهمین کنگره شورای بین‌المللی زنان بود که در بهار سال ۱۳۴۶ در تهران تشکیل شد عده‌ای از همکاران ما قطعاً بخاطر دارند و اطلاعاتی از این کنفرانس بدست آورده‌اند اگر بخواهم تاریخچه شورای بین‌المللی زنان را بطور کامل بعرض برسانم مدت طولانی وقت لازم خواهد داشت از این جهت باختصار

میپردازم در حال حاضر شورای بین‌المللی زنان بزرگترین سازمان بین‌المللی زنان است و قدیمترین سازمان بین‌المللی زنان بطور کلی است الآن هشتاد و دو سال از عمر شورای بین‌المللی زنان میگذرد این شورا از دیوان داوری لاهه قدیمی تراست و از جامعه ملل سابق پیر تراست فعالیتهای این تشکیلات که در سال ۱۸۸۸ تأسیس شد بوسیله عده‌ای از خانمهای اروپائی و امریکائی شروع شد و خدمات بزرگی در این ۸۲ سال به زنان دنیا انجام داده است در کنفرانس صلح پاریس در پنجاه سال پیش خانمهای عضو شورای بین‌المللی زنان رفتند و تقاضای شرکت کردند و پرزیدنت ویلسون در آن زمان اجازه حضور این خانمها را در جلسات کنفرانس صلح داد و بعنوان توضیح شرکت کنندگان در کنفرانس گفت: این خانمها نمایندگان مادران دنیا هستند و من نتوانستم مانع حضور آنها در این کنفرانس بشوم چون نمایندگان مادران دنیا میباشند و در نتیجه فعالیت این شورا بود که در سوسیس در دوران بین دو جنگ بین‌المللی بانلاشی که این خانمها در جامعه ملل کردند یک کمیسیونی برای بررسی به وضع زنان و حقوق زنان در آن زمان بوجود آمد که در واقع آن کمیسیون را باید مادر بزرگ کمیسیون مقام زن که الآن ۲۰ سال است در سازمان ملل وجود دارد حساب کرد در حال حاضر ۶۳ کشور عضویت شورای بین‌المللی زنان را دارند و ایران از ده سال باینطرف با توجه خاص والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی عضویت شورای بین‌المللی زنان را رابست آورد و همانطور که اطلاع دارید با گرفتن الهام از نیات بلند شاهنشاه بزرگ ما خواهر گرامیشان علاقه فراوانی به اعتلای نام زنان ایران در مجامع بین‌المللی دارند بطوریکه الآن خودشان نمونه هستند و با تلاش و زحمات شبانه روزی در مجامع بین‌المللی شرکت می‌کنند و نام ایران را بلند نگه میدارند و شایسته‌ترین نماینده برای زنان ایران میباشند (صحیح است) و همبطور بنابتشویق ایشان خانمهای مختلفی در مجامع گوناگون بین‌المللی شرکت می‌کنند و از راه خدماتی که در سطح بین‌المللی انجام میدهند تلاش می‌کنند که موجب سر بلندی و پیشرفت زن ایرانی در نزد سازمان‌های زنان کشورهای

مختلف باشند خوشبختانه در این کنفرانس از ایران سه نفر شرکت داشتند و توانستند با فعالیت در کمیسیونهای مختلف و در کمیته‌های مختلف شورای بین‌المللی تا اندازه‌ای معرف خواهران ایرانی خودشان باشند در نتیجه انتخابات یکی از همکاران ما خانم لطیفه یارشاطر به ریاست یکی از کمیته‌های ۱۵ گانه شورای بین‌المللی کمیسیون خانواده و کودک انتخاب شدند و اینجانب برای باردوم بنیابت ریاست شورای بین‌المللی زنان انتخاب شدم و امیدوارم بتوانم مانند سه سال گذشته با انجام خدماتی از عهده مسئولیت بزرگی که باینجانب واگذار شده برآیم ولی لازم میدانم یک اشاره‌ای به پیشرفت‌ها و ترقیات و فعالیتهای خواهران تابلندی خودمان بکنیم در تابلند خانمها فعالیت‌های زیادی بخصوص در کارهای اقتصادی دارند و یک قسمت عمده از امور اقتصادی و تجاری و کسب بدست زنان در تابلند صورت میگیرد و زنان تابلندی بسیار لایق و پر فعالیت هستند و یک نمونه بارز آن متشکل کردن و تنظیم همین کنفرانس بزرگ بود که منجاوز از چهار صد نفر و منجاوز از چهل کشور دنیا در آنجا شرکت کرده بودند، خوشبختانه ما از طرف اکثر همکاران بین‌المللی مان تشویق و تحسین میشدیم نسبت به برگزاری و تنظیم کنفرانس که چهار سال قبل در تهران تشکیل شد و این وضع اسباب تشویق ما بود که کراراً گفته میشد و تشویق میشدیم و خیلی اظهار رضایت میشد از کنفرانسی که در تهران تشکیل شده بود و این واقعاً جای سر بلندی بود که بفاصله کم دو کنفرانس در کشورهای آسیایی تشکیل شده بود و این بزرگترین نمونه این امر بود که زنان در آسیا بیدار شده‌اند و به تحریک درآمده‌اند و واقعاً نتایج آن در سطوح بین‌المللی الآن محسوس شده. بنده مأموریت داشتم از طرف شورای بین‌المللی زنان و بنیامر والا حضرت ریاست عالی سازمان زنان ایران در ضمن مراجعت از بانکوک به چند کشور آسیائی مسافرت کنم و بازدیدهایی از سازمانهای زنان آن کشورها بعمل بیاورم بواسطه ضیق وقت سعی کردم هر جا دوالی سه روز بیشتر نمانم ولی این تماس‌ها بسیار ارزنده بود و بنده سر بلند هستم که عرض کنم که همه جا صحبت از ترقیات ایران و صحبت از ترقیات زنان ایران بود صحبت از قوانین مفیدی بود که در این کشور به نفع خانواده تدوین

شده است از جمله در مالزی که میدانیم اکثریت مردم آنجا مسلمان هستند (هشتاد درصد مردم مالزی مسلمان هستند) و بمحض ورود بنده جلسه‌ای تشکیل داده بودند و خانمهای رهبر سازمانهای خودشان را دعوت کرده بودند بلافاصله سؤالی که از من کردند راجع به قوانین خانواده بود و قوانینی که این اواخر در ایران تصویب شده چون آنها مشغول مطالعه هستند و علاقمند بودند که به بیننده مطالب اساسی در قانون خانواده ما گنجانیده شده چون میدانستند که شرایط اجتماعی و شرایط مذهبی ما کاملاً با شرایط آنها مطابقت دارد قرار شد بنده یک نسخه ترجمه قانون حمایت خانواده خودمان را برای سازمان زنان مالزی بفرستم تا در تهیه و تدوین قانون حمایت خانواده خودشان از این قانون بعنوان نمونه استفاده بکنند همبطور سیاری از کشورهای آسیایی که در گذشته تحت رژیمهای اروپائی اداره میشدند اینها هنوز قوانین مدنی دارند که با اوضاع سابق تطبیق دارد مثلاً در بیشتر کشورهای آسیائی زن حق بردن ارث از شوهر خودش ندارد و مرد میتواند طبق وصیتی که می‌کند تمام دارائی خودش را بهر کس که میل دارد ببخشد و خانواده و فرزندان خودش را حتی محروم کند و در بسیاری از این مذاکراتیکه ما کردیم در نتیجه توضیحاتی که ما دادیم البته اطلاعاتی خودشان داشتند چون این سازمانها کمیسیونهایی دارند و قوانین کشورهای دیگر را مطالعه میکنند همانطور که ما هم در موقع تدوین بعضی از قوانین مان قوانین سایر کشورها را مطالعه میکنیم روی اطلاعاتی که داشتند از ما اطلاعاتی خواستند حتی کشورهای که مذهب رسمیشان مسلمان نیست باین فکر هستند که از روی قوانین مسلمانها ترتیبی برای قوانین ارث و وصیت بدهند و پیشنهادهایی بدولت بکنند که بعضی اشخاص نتوانند خانواده خودشان را از ارث محروم کنند بخصوص زن از ارث شوهر خودش محروم نباشد این را بعنوان نمونه عرض کردم تا نحوه همکاریهای بین‌المللی در بین این خانواده بزرگ شورای بین‌المللی معلوم باشد که چه جور ما از اطلاعات و پیشرفت‌های همدیگر استفاده میکنیم و سعی میکنیم و پیشرفت‌هایی را که در سازمانهای مشابه می‌بینیم با اوضاع و احوال پیشرفت‌های خودمان تطبیق بدهیم و برای پیشرفت کشور خودمان و پیشرفت اجتماع خودمان

استفاده نکنیم و این اسباب سر بلندی بود که میدیدیم اوضاع و احوال ما از هیچ جای دنیا کمتر نیست و از خیلی جاها بهتر است در یک مصاحبه تلویزیونی که در بانکوک ترتیب داده شده بود چند نفر از چند کشور دعوت شده بودند از جمله یک نفر خانم فنلاندی یک نفر اهل کامرون یک نفر اهل یونان و یک نفر از ایران که بنده بودم و یک نفر تابلدی از هر کدام سئوالاتی میشد راجع به قوانین خانواده و کودکان و هر کدام از قوانین کشور خودشان صحبت میکردند و خانمهای حقوقدان تابلدی منظورشان این بود که از این مصاحبه ای که در تلویزیون میشود استفاده کنند برای اصلاح بعضی از قوانین کشور خودشان از جمله اینکه مثلاً زن حق ارث ندارد یکی از نکاتی که میل دارم ناگفته نماند و با اطلاع همکاران محترم برسانم این است که در افغانستان باجه علاقمندی و محبت و واقعاً احسان برادری و خواهری از ایرانیها استقبال میکنند و ما را بگرمی میپذیرند خانمهای وابسته بمؤسسه نسوان که آنجا یک تشکیلات خیلی مفید و فعال و بسیار ارزنده ای است نسبت به بنده اظهار لطف کردند و من را عضو افتخاری مؤسسه نسوان اعلام کردند اصولاً ما هر افغانی که روبرو میشود میبیند پر از احساسات است نسبت به ایران و پیشرفتهای ایران و یک احساسات پر احترامی نسبت به رهبر ملت ایران دارند که میدانند تمام این پیشرفتهای مرفه رهبر بزرگ خودمان هستیم (صحیح است - احسن) و اسباب خوشوقتی بود که میدیدیم مجله و روزنامه های ما چقدر صرف استقبال است و در آنجا بدانشگاهها کتابخانه های دانشگاه و مؤسسات علمی که ما میفرستیم میدیدیم که مجلات فرسی و کتابهای مختلف که از تهران رفته روی میزهاست آنها به علاقه خاصی مطالعه میکنند و ریزن فرهنگی ما در کابل خیلی اظهار خوشوقتی میکرد که روز بروز از ایشان بیشتر استقبال موصوعت را میخواهند. ضمناً ما قرار گذاشتیم بولتن سازمان زنان ایران را برای مؤسسه نسوان فعلاً در فرستیم. نگاه حمایت مادران بسیار خوب و مجهزی در آنجا دارند. برنامه راهنمایی خانواده بطرز بسیار خوب در افغانستان شروع شده و پیشرفت میکند. حمایدهای فعالیتهای خیریه و خدمات اجتماعی هستند و منحصر آقبال تشکیلات بدست نجانهای افغانی میگردد

و جای خوشوقتی بود که ما میدیدیم خواهران افغانی ما سرعت فوق العاده ای پیشرفت میکنند و همه جا لیاقت خودشان را دارند نشان میدهند من در آنجا با خانم ضیائی که در کابینه افغانستان وزیر مشاور هستند ملاقات کردم. وقت ملاقات ما نیمساعت پیش بینی شده بود ولی یکساعت و نیم من پیش این خانم بودم برای اینکه باعلاوه زیادی از پیشرفتهای زنان ایران و زنان افغانستان صحبت میکردند...

نایب رئیس - خانم دکتر دولتشاهی وقت شما تمام شد.

بانود کتر دولتشاهی - باهمین جمله مطالب را تمام میکنم: سپاه دانش ما و برنامه خدمات اجتماعی دختران ما یک کارت و بیزیت فوق العاده ارزنده ای است بین ملل دنیا و همه بماند یک میگویند و در این باره مرتباً از ماسوالاتی میکنند و از نتایج مطلوبی که از این دو برنامه بدست آمده است ما با سر بلندی میتوانیم در مجامع بین المللی و بین دوستان ملل مختلف صحبت کنیم. متشکرم (احسن).

نایب رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.
دکتر الموتی - جناب آقای رئیس. همکاران محترم بطوریکه استحضار دارید امروز شاهنشاه بزرگ ما بدعوت حضرت ژنرال بجی خان رئیس جمهور گرامی کشور دوست ما پاکستان بآن کشور سفر می فرمایند، روابطی که بین ملت ایران و ملت پاکستان وجود دارد یک روابط بسیار صمیمانه و عمیقی است. در دنیای امروز که در همه کشورها ما می بینیم که با تشنج و ناامنی روبروست این یک روابط صمیمانه و افتخار آمیز میباشد (صحیح است) در این دنیا که همه جا همه کشورها با مشکلات عدیده ای روبرو هستند ما می بینیم در حدود دوست میلیون ملت مسلمان ایران و ترکیه و پاکستان توانسته اند با یک پیمان صمیمانه ای یک منطقه امن و آمانی در این منطقه از دنیا بوجود بیاورند که ملل این کشورها در کمال آزادی و رفاه گامهایی در راه رفاه و توسعه و عمران خودشان بردارند (احسن) بنده چند ماه پیش برای شرکت در یک کنفرانس همکاری عمران منطقه ای به پاکستان رفتم. آنجا میدیدم که رئیس جمهور پاکستان

ملت پاکستان نه تنها بر رابطه صمیمانه با ایران عشق و علاقه داشتند بلکه روابط دو ملت آنچنان صمیمانه و عمیق است که میشود گفت این دو ملت با این رابطه صمیمانه از صمیم قلب عشق می ورزند (صحیح است) برای اینکه امروز کوشش میشود در سایه همکاری عمران منطقه ای. هر سه ملت تا آنجا که ممکن است در راه رفاه و آسایش یکدیگر گام بردارند. امروز کارشناسان سه مملکت ایران و ترکیه و پاکستان کوشش میکنند با مطالعه عمیق و دقیق برنامه هایی که امکان آن هست در این سه کشور طرح و پیاده شود این برنامه را تهیه میکنند و اجرا میکنند، امروز شاهنشاه ما به پاکستان تشریف می برند، (نمایندگان - انشاء الله. سلامت)

ملت ایران برای شاهنشاه خود آرزو مند است که شاهنشاه ما مثل همیشه در این سفر موفقیت های زیادی برای ملت ایران کسب بفرمایند. بی شک زمامداران و ملت پاکستان از رهبر خردمند ملت ایران آنچنان که هست تجلیل میکنند و ما میدانیم که شاهنشاه ما در این سفر بار دیگر کوشش خواهند فرمود که در راه صلح و خدمت بعالم اسلام و بخصوص باین سه کشور بزرگ مسلمان بیش از پیش خدمات صمیمانه ای انجام بدهند (صحیح است) باید صمیمانه گفت و از همه کشورهای مسلمان خواست که از این روابط صمیمانه که بین سه کشور ایران و ترکیه و پاکستان وجود دارد سرمشق بگیرند. امروز در این سه کشور سعی میشود با واقع بینی و با درک حقیقت اوضاع جهان این ملت ها بتوانند از رفاه بیشتری برخوردار بشوند. وقتی که ما طرح هایی که برای سه کشور طرح شده و می بینیم که کارشناسان سه کشور مثل کارشناسان یک مملکت دور هم می نشینند و مطالعه می کنند و وقتی می بینند که امکان پیاده کردن یک طرح صنعتی فرضاً در پاکستان هست ملت ایران دولت ایران. ملت ترکیه و دولت ترکیه کمک می کنند که این طرح در پاکستان پیاده شود و یا یک طرحی از نظر امکانات طبیعی باید در ایران پیاده شود در ایران پیاده میشود و یا در ترکیه. این نشان میدهد که رهبران سه کشور بدون داشتن هیچگونه نظریات سیاسی که در قرون گذشته بین کشورها وجود داشته خالصاً و مخلصاً با یک نظر عمیق بر آردی کوشش می کنند که آنچه امکان دارد در راه خدمت به هر سه کشور ق.مهائی برداشته شود. روابط صمیمانه

ایران و پاکستان و ترکیه رابطه ایست در دنیای امروز که مورد غبطه همه ملل است و ما می بینیم چه آرامش و امنیت و ثباتی در این ممالک وجود دارد. ما برای شاهنشاه بزرگ خودمان در این سفر سلامت و توفیق بیشتری را آرزو داریم و خواستار آن هستیم که روز بروز این رابطه صمیمانه که بین این سه کشور وجود دارد بیشتر از پیش تحکیم پیدا کند. (انشاء الله - احسن).

نایب رئیس - آقای داود مؤید امینی بفرمائید.
مؤید امینی - با اجازه مقام ریاست. بانوان. همکاران محترم. مطالبی که همکار عزیزم جناب آقای دکتر الموتی عرض رساندند مطلبی است که همه بدان واقفیم و معتقد و ایمان داریم برای اینکه مطالبی که در مورد رهبر عالیقدر ملت ایران پشت این تریبون گفته میشود بعقیده بنده مربوط بهمه ملت ایران است (صحیح است) همه موافقت. همه علاقمندند و فحصد هستند. مسئله ای که فرمودید که شاهنشاه آریامهر به مملکت توجه عمیقی دارند. ایشان چه در سفر و چه در حضر نسبت بهمه ملت ایران توجه عمیقی میفرمایند این واقعاً مورد تأیید و تصدیق همه ملت ایران است کما اینکه متوجه شدیم و دیدیم که در حادثه مختصر و کوچکی که بعنوان افزایش نرخ اتوبوس شده بود شاهنشاه باعلاقه و توجه خاصی نسبت بر رفاه و آسایش ملت فوراً او امری صادر فرمودند که دولت هم فوراً اجرا کرد که باعث تشکر است. مسافرتی که شاهنشاه آریامهر به پاکستان میفرماید شاید هم الآن پرواز کرده باشند یا یک ربع و نیمساعت دیگر شروع خواهد شد اثرات جهانی و منطقه ای بسیار پر ارزشی دارد از نظر روابط با کشور همجوار بخصوص در دنیای متلاطم امروز که اطراف ما همینطور که ملاحظه میفرمایند با آشفتگی ها و هرج و مرج های زیادی روبرو هستند اعلیحضرت همایون شاهنشاه و سران ممالک پاکستان و ترکیه در این قسمت از دنیا که واقعاً حساسیت بسیار زیادی دارد امنیت و ثبات را طوری حفظ کرد اند که باعث غبطه همه مردم دنیا است کشورهای ایران و پاکستان و ترکیه با روابط سیاسی که دارند و با همکاری های منطقه ای. این قسمت از دنیا را بشکلی در آورده اند که با سستی سرمشق همه ممالک جهان

قرار بگیرد. بسیار خوشوقتم که این مسافرت شاهنشاه بادعوت رسمی حضرت رئیس جمهور پاکستان آغاز گشته و یک هفته هم طول خواهد کشید و شاهنشاه در این مدت قسمتهای مختلف پاکستان را ملاحظه و بازدید میفرماید و بامحبوبیت خاصی که اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر در آن مملکت دارند مردم آماده شده اند که مقدم شاهنشاه را گرامی بدارند و امیدواریم که این مسافرت باعث تشدید روابط دوستانه دو کشور بشود که هر چه بیشتر در جهت صلح و آرامش این منطقه خدمات ذیقیمت تری بشود. امیدواریم مسافرت اعلیحضرت همایونی باموفقیت توأم و بانوفیق و سعادت همراه باشد. متشکرم (احسن).

۳- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای مجد معاون وزارت کار و امور اجتماعی

نایب رئیس - وارد دستور می شویم آقای مهندس مجد بفرمائید.

مهندس مجد (معاون وزارت کار و امور اجتماعی) با اجازه ریاست محترم مجلس شورای ملی. ماده واحده تمدید مهلت مقرر در قانون اصلاح بعضی از مواد و الحاق مواد جدید به قانون بیمه های اجتماعی تقدیم میشود.

نایب رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۴- تقدیم يك فقره طرح باقید يك فوریت بوسیله آقای دکتر یزدان پناه

نایب رئیس - آقای دکتر یزدان پناه بفرمائید.

دکتر یزدان پناه - همکاران محترم طرح ماده واحده ایست درباره تمدید مهلت پرداخت عوارض نوسازی سال ۱۳۴۸ که از طرف فراکسیون حزب ایران نوین تهیه شده است که تقدیم مقام ریاست مجلس شورای ملی می کنم. چون طبق آئین نامه باید درباره علل و جهات لزوم تقدیم و تصویب چنین طرحی توضیحانی داده شود و برای آنکه سخن به تکرار گفته نشود با اجازه همکاران محترم مقدمه ای که بر این طرح نوشته شده است و توضیحات کافی ضمن آن باستحضار رسیده است قرائت میشود.

ساحت مقدس مجلس شورای ملی بطوریکه خاطر نمایندگان محترم مستحضر است - در اجرای قانون نوسازی و عمران شهری صاحبان اراضی و املاک مکلفند عوارض مربوط به هر سال را حداکثر

نایب رئیس - در فوریت طرح نظری نیست؟ آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - مکرر در حین طرح لوایح بعرض مجلس محترم رساندم هر چند که اصول تعزب در مملکت ما پایه گذاری شده ولی اصل نمایندگی ملت که نباید فراموش شود و همکاری با دولت از طرف اکثریت آنقدر هم نمی تواند بی حساب باشد که همه مسائل را معشوش و بی اساس بکنند روزی که لایحه نوسازی مطرح بود من از وزیر محترم وقت پرسیدم بحساب خودتان شما می خواهید از یک شهر قریب ششصد میلیون تومان پول بگیرید لااقل در مقابل این وصول ب مردم بگوئید با این پول چه می خواهید بکنید آقایان نمایندگان ملت. خانمهای محترم. من در کمال صراحت و صمیمیت میگویم ملت اعتماد خودش را نسبت به نحوه خرج های بی رویه این دولت از دست داده است (عده ای از نمایندگان - صحیح است) ریخت و پاش های بی حساب موجب آن خواهد شد که ملت هر دیناری که بتواند ندهد سعی میکند خودداری بکند و ندهد بر گردیم سر مطلب. عوارض نوسازی روزی که اینجا مطرح بوده وزیر محترم حزب ایران نوین گفتند امکانات وصول. محیط زندگی. نحوه عمل مأمورین و طرز تفکر

مؤدیان را در نظر بگیرید. چه جواب دادند هیچ. مثل همیشه بتعارف برگذار گردید. بلی گرفتن پول و دادن امارتتها و وظیفه نیست. نحوه خرج، نحوه پرداخت مردم و نحوه همکاری مردم با این دستگاه باید مورد توجه باشد. من یکبار راجع به این لایحه عرض کرده ام و باز تکرار میکنم که این لایحه محتاج به اصلاح و تجدید نظر کلی است در نحوه دریافت. در تعیین میزانش و در نحوه خرج. زیرا تا موقعی که مردم ندانند پول عوارض شهر خرج چه کارهایی میشود و در هر خیابان و هر گذر و هر کوچه هر هفته هفت مرتبه خیابانها زیرو رو میشود و دائم خراب و کثیف است مونه بی برنامه گی، ناهماهنگی و بی حسابی کار شهرداری و مؤسسات وابسته بدولت است.

نایب رئیس - نظر دیگری در فوریت طرح نیست؟ (مهندس ناصر بهبودی - جواب ایشان را ندادند) تذکرات آقای رامبد در مورد نوسازی و عمران شهری بود و در

کلیات بیاناتی ایراد کردند نظر دیگری در فوریت طرح نیست؟ (اظهاری نشد) بفرویت طرح رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. طرح به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۶- تصویب صورت جلسات ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۷۷ و ۱۷۷

نایب رئیس - صورت جلسات ۱۷۳ و ۱۷۵ و ۱۷۷ و خدمت خانمها و آقایان توزیع شده نسبت به این صورت جلسه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسهها تصویب میشود.

۷- طرح گزارش شور اول کمیسیون منابع طبیعی راجع به استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه استان فارس بمنظور اسکان افراد عشایر محلی

نایب رئیس - گزارش شور اول لایحه مربوط به استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه استان فارس بمنظور اسکان افراد عشایر محلی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون منابع طبیعی به مجلس شورای ملی

کمیسیون منابع طبیعی در جلسه ۴ اسفند ماه ۱۳۴۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۴۱۳۱۴ مورخ ۱۳۴۸/۱۱/۱۴ راجع به استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه استان فارس بمنظور اسکان افراد عشایر محلی را که بشماره ۱۰۹۳ چاپ شده است مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد. این گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه استان فارس بمنظور اسکان افراد عشایر محلی

ماده واحده - وزارت منابع طبیعی اجازه داده میشود مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه استان فارس را بمنظور اسکان افراد عشایر محلی در اختیار و از آن آبادانی و مسکن قرار دهد.

تبصره ۱ - تشخیص میزان مراتع مذکور با وزارت

تا پایان همان سال به شهرداری پرداخت کنند و در این صورت برای هر یک از مؤدیانی که ظرف مدت مذکور عوارض متعلقه به هر ملک را پرداخت نکرده در صد عوارض آن سال به عنوان جایزه منظور و کسر خواهد گردید. ضمناً بموجب مقررات قانون مذکور عوارض مربوط به اراضی و ساختمانها در اول هر سال باید مشخص و معلوم گردد ولی باتوجه به اینکه تا این نظر محتاج به بررسی و ممیزی و ارزیابی اراضی و ساختمانها از طرف شهرداری بوده و با التفات به این نکته که قانون نوسازی و عمران شهری برای اولین بار در سال ۱۳۴۸ بمرحله اجرا گذاشته شده و تأمین این نظر در فرصت کوتاه برای شهرداری میسر نبوده است و به علاوه مؤدیان علاقمندند که از مزایای پیش بینی شده در قانون بهره مند گردند و این امکان در فاصله زمانی کوتاهی که تا آخر سال جاری باقی است فراهم نمی باشد لذا برای اینکه حتی از هیچیک از مؤدیان ضایع نگردد و رفاه حال آنان که همواره ملحوظ نظر نمایندگان محترم است تأمین شده باشد طرح ماده واحده ای از طرف فراکسیون پارلمانی ایران نوین تهیه گردیده که با قید يك فوریت تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

رئیس فراکسیون ایران نوین در مجلس شورای ملی -

حیدر علی ارفع

۵- طرح و تصویب فوریت طرح تقدیمی راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و عمران شهری

نایب رئیس - فوریت طرح مطرح است قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

طرح تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۲۷/۹/۷

ماده واحده - مدت پرداخت عوارض سال ۱۳۴۸ موضوع قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ تا آخر تیر ماه سال ۱۳۴۹ تمدید و مؤدیانی که تا آخر تیر ماه سال ۱۳۴۹ عوارض متعلق به هر ملک را پرداخت نکرده مزایای تبصره يك ماده ۱۰ قانون مزبور برخوردار بوده و بعلاوه برای این مدت مشمول جرائم مقرر در ماده ۱۴ قانون نخواهند شد.

فراکسیون پارلمانی ایران نوین

منابع طبیعی و تخصیص آن با افراد عشایر محل با وزارت آبادانی و مسکن است.

تبصره ۲ - شرایط و نحوه واگذاری اراضی مذکور با افراد عشایر محلی اعم از آنکه بلاعوض باشد یا به ترتیب دیگر بموجب آئین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت آبادانی و مسکن تهیه میشود و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

مخبر کمیسیون منابع طبیعی - امامی رضوی

گزارش شور اول از کمیسیون آبادانی و مسکن

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آبادانی و مسکن در جلسه ۹ اسفند ماه ۱۳۴۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه استان فارس بمنظور اسکان افراد عشایر محلی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون منابع طبیعی را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون آبادانی و مسکن - مهندس عطائی

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۱ اسفند ماه ۱۳۴۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه استان فارس بمنظور اسکان افراد عشایر محلی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون منابع طبیعی را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - دانشمند

نایب رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای دکتر کیان بفرمائید.

دکتر کیان - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست بنده با اصل این لایحه موافقم زیرا هم اسکان عشایر را موافق با مصالح مملکت می شناسم و هم اینکه میدانم اگر برنامه های صحیحی باشد عشایر هم از این زندگی چادر نشینی واقعاً خسته شده اند و حاضرند که با برنامه صحیحی اسکان بشوند ولی تذکری که خواستم بدهم اینست که این مجوز نباید باعث بشود که مقداری از منابع طبیعی

مملکت یعنی مراتع تخریب بشود و موجب جدیدی برای مالکیت و تصرف غیر قانونی مراتع بشود جناب آقای دکتر احمدی باید بعرضتان برسانم که متأسفانه مراتع کشور ما سرعت هر چه تمامتر دارد تخریب می شود بعنوان دیم کاری دارد بتصرف افرادی در می آید باید در اینکار دقت کاملی بکنند هم وزارت منابع طبیعی و هم وزارت آبادانی و مسکن که مسئول تخصیص این زمینها است باید ترتیبی فراهم بشود که باز افرادی نتوانند برای اطفاء غریزه سودجویی خودشان مقدار زیادی از منابع طبیعی را با تراکتور از بین ببرند و بتصرف خودشان در بیاورند من خواستم پیشنهادی تقدیم کنم که یک میزان حداکثری برای واگذاری بهر خانوار در نظر گرفته بشود بعد فکر کردم که این پیشنهاد من ممکن است از نظر اجرائی مشکلی برای دولت فراهم بکند از این جهت بود که از تقدیم این پیشنهاد صرف نظر کردم و تذکری اکتفا میکنم خواهش میکنم در آئین نامه اجرائی که باید به تصویب هیأت وزیران برسد این مطالب قید بشود یعنی مطالعه کاملی در این منطقه بعمل بیاید و میزان اراضی که فعلاً شاید تصرف شده باشد در نظر بگیرند و ضابطه ای در نظر بگیرند که حداکثر از این میزان تجاوز نکند و ضمناً این اراضی حتماً بکسانی واگذار بشود که قبلاً در آنجا اسکان شده اند و مشغول زراعت هستند.

نایب رئیس - آقای خواجه نوری بفرمائید.

خواجه نوری - فرمایشات آخرجناب آقای دکتر کیان بنده را متوجه کرده ام ایشان اطلاعات بیشتری راجع به وضع آن محل دارند ولی اولی که بعنوان مخالف صحبت کردند بنده فکر کردم به وضع آنجا روشن نیستند و بنده فکر میکنم اگر ایشان یک کمی مطلب را بیشتر روشن تر بفرمایند و همینطور مجلس شورای ملی هم آنگاه بشود در مورد این سیاست دولت و علت وجود آمدن اینکار ضرر نداشته باشد بنده در سفری که سه سال قبل بفارس کردم آن موقع آقای پیرنیا استاندار فارس بودند در آن سفر به مناطق قشقایی نشین سفر کردم در آنجا تمام ایلات و عشایر به دامداری مهاجری مشغول بودند و بی منابع کشاورزی و روستائی نبرده بودند با توجه شخص ایشان و دستوراتی که مخصوصاً شاهنشاه آریا مهر راجع به اسکان عشایر بایشان داده بودند اقدامات

بسیار مفیدی شده بود و حتی وامهائی باشخاص داده بودند و مراکز کشاورزی بدست عشایر ایجاد شده بود جاههائی زده بودند کشاورزی کرده بودند ولی متأسفانه هنوز مجوز قانونی نداشتند که این املاک را باین اشخاص بطوری قطعی انتقال بدهند در واقع این قانون مجوزی است برای عمل انجام یافته. من ضمن تقدیر از زحمات آقای پیرنیا در این کار، فکرمی کنم تصویب این قانون برای تشویق عشایر بکار کشاورزی بسیار مؤثر باشد البته تذکرات جنابعالی هم بسیار مفید است از لحاظ اینکه باید حتماً توجه بشود که اشخاص بعنوان کشاورز به منابع طبیعی و مخصوصاً مراتع نتوانند تجاوز بکنند و من فرمایشات جنابعالی را در این مورد تأیید میکنم. خیلی متشکرم.

نایب رئیس - آقای روحانی بفرمائید.

روحانی - بنده درباره این لایحه نظرات کلی داشتم که بعرض مجلس شورای ملی میرسانم فرمایشات همکار محترم جناب آقای دکتر کیان از لحاظ حفظ مراتع و اموال عمومی بسیار جالب است و باید دولت مورد توجه قرار بدهد اما بنظر من رسید که چرا وقتی درک میکنیم این را تعمیم نمیدهیم ما ایلات و عشایری داشتیم که در طول سی و چهل سال اخیر بتدریج اسکان شدند و بعضی شاید بعلت نداشتن وسایل کار آنچنان ده باید و شاید نتوانستند بکار کشاورزی اشتغال بورزند چرا اینکار را ما بایک مطالعه بیشتری تعمیم نمیدهیم بخصوص که در متن این لایحه کلمه عشایر محلی هست یعنی از شمال خراسان نروند بفارس و از آذربایجان نروند مثلاً بشمال ولی در هر منطقه اگر ایلات و عشایری هستند اسکان بشوند و همان کار دامداری را با اصول جدید امروزم انجام بدهند مرتع ایجاد کنند بخصوص اینکه از فرمایشات جناب آقای خواجه نوری استفاده میکنم که یک مسئول مملکت در یک نقطه ای بیک امری توجه کرده است اگر این اقدام را نمیکرد آن مصلحت و سیاستی که در اینکار بود انجام نمیشد و وقتی کرده است شاید بگویند چرا اموال مملکت و دولت را فلان از انجام تشریفات قانونی واگذار کرده اند بنابراین بایم کاری را که در یک منطقه ای بر اثر اقدامی که شده مصلحت تشخیص میدهیم تعمیم بدهیم مطالعه بیشتری رویش

بکنیم و اینکار را عمومیت بدهیم یا ضوابطی در آئین نامه رعایت بشود تا احیاناً بر خلاف مصلحت اقدامی نشود زیرا ممکن است مواردی پیش بیاید و یک مأموری اقدامی بکند که خلاف مصلحت و قانون باشد خواستم این تذکرات را بدهم چون شور اول است دولت هم مطالعه کند اگر عملی دانستند و اشکالی نبود بصورت یک پیشنهاد در این باب تجدید نظر بشود.

نایب رئیس - آقای آموزگار بفرمائید.

آموزگار - این ماده واحده بنظر بنده از کارهای خوبی است که بایستی در مملکت بموقع اجرا در بیاید اما فکر میکنم این لایحه ناقص باشد ما در خیلی از نقاط مملکت افرادی داریم که ایل و عشیره هستند و تا بحال بصورت خانه بدوش زندگی میکردند در زمان اعلیحضرت رضاشاه کبیر طرحی برای اسکان عشایر ریخته شد و در خیلی از نقاط فارس که بنده اطلاع دارم تأسیساتی بوجود آمده که افراد عشایر را در آنجا سکونت بدهند و بزندگی خانه بدوشی آنها خاتمه داده شود متأسفانه وقایع شهریور بوجود آمد بی اطلاعی و شاید گردنکشی برخی از خوانین و رؤسای بعضی از ایلات سبب شده که این کار مفیدی که شروع شده بود از بین برود و دوباره آنها بیلاق و قشلاق کنند که در این آمد و رفتها بدون اینکه نظر و تعمدی در کار باشد صدماتی به آبادی ها و شهرها و دهات بوجود می آید حالا که دولت برای منطقه سرحدی چهار دانگه لایحه ای آورده است و میخواهد عشایری که در آنجا بسر میبرند اسکان بشوند و مقداری از مراتعی که ملی شده در اختیار آنها بگذارد بهتر است که در نقطه ای آنها را سکونت بدهد که مستعد آبادی باشند و بتوانند از مراتع باقیمانده برای چرا و نگهداری احشام خودشان استفاده کنند تنها اینکه فلان نقطه برای فلان آدم یا فلان عشیره اختصاص داده شود کافی نیست برای آنها باید تأسیساتی بوجود بیاورند و کمک شود که خانه و مدرسه و مسجد و سایر وسایل زندگی از قبیل آب و برق داشته باشند تا برای همیشه این مردم در آنجا ها سکونت کنند و زندگی شهری یا لاقلاً زندگی روستائی داشته باشند و بزندگی جدید عادت کنند صرف اینکه مقداری زمین به

عشیره‌ای بدهیم و بگوئیم در آنجا جادرتان را بزنید و زندگی کنید این نظر را تأمین نمیکند و مشکل مربوط به ایل و عشیره حل نمیشود فکر میکنم بهتر است که وزارت آبادانی و مسکن که مأمور اجرای این طرح است دقت کند و همیشه جائی برای اسکان عشایر در نظر بگیرند که پس از فراهم شدن مقدمات کار و وسایل زندگی افراد عشایر برای همیشه بتوانند مقیم آنجا بشوند تا اعتباری که در اختیار گذاشته میشود در این راه خرج میشود بهدر نرود و کارها اساسی و اصولی باشد. جناب آقای خواجه نوری فرمودند راجع بفارس قبلاً اقدامی شده صحیح است يك نمونه اش را عرض میکنم در منطقه لارستان محلی بنام صحرای باغ است در آنجا رحمتی کشیده شد و اعتبار مصرف شد اما متأسفانه مطالعه کافی بعمل نیامد هر چه اصرار کردیم و بیاراهمانی نمودیم بجائی نرسید در آن محل افرادی بودند بنام لرونفر که همیشه ناراحتی بوجود میآوردند قرارداد آنها را اسکان کنند در نظر بود از اعتباری که معادل سه میلیون تومان بود و سازمان برنامه داد این افراد را در جائیکه آب و زمین کافی باشد مسکون کنند تا هم زندگی آینده آنها و فرزندان آنان تأمین وهم منطقه را برای همیشه از ناراحتی های آنان که محلی نبودند حفظ و حراست کرد متأسفانه بدون بررسی دوسه حلقه چاه در آن منطقه زدند و مقداری زمین از افراد محلی گرفتند و در اختیار آنها گذاشتند ولی باید بفرستیم برسانم که مفید و نتیجه بخش نخواهد بود. زیرا آنجا آب نیست. وسیله زراعت نیست محلی است که روستائینان آن هم در عسرت هستند از لحاظ زندگی برای اینکه آب شور است و زمین مرغوب نیست البته چهار دانگه غیر از آنجاست آبهای زیادی دارد هیچ کار نمیشود کرد اما بطور کلی اگر دولت برای افراد عشایر اعتباراتی در نظر میگرفت و بررسی میکرد که هر دسته‌ای را در کجا سکونتشان بدهند که هیچوقت زندگی آنها مختل نشود و بخانه بدوشی برنگردند خیلی خوب بود در این لایحه پیشنهادی تقدیم کرده‌ام که لااقل در ظرف پنجسال بکنک همین عشایر محلی در آنجا هائی که به آنها واگذار میشود تأسیسات قابل سکونت برایشان

از طرف وزارت آبادانی و مسکن بوجود بیایند. عرض دیگری ندارم (احسن).

نایب رئیس - آقای دکتر یزدان پناه فرمائید.

دکتر یزدان پناه - طرح این لایحه فرصتی داده است که درباره مسائل مربوط به حفظ و احیای مراتع از یک طرف و مشکلاتی که دامداران و حشم داران با آن مواجه هستند از طرف دیگر تذکرات لازم داده شود تا در صورت امکان مشکلات موجود با تصویب این لایحه مرتفع شود. وظیفه وزارت منابع طبیعی و فلسفه تشکیل این وزارتخانه حفظ و احیای منابع طبیعی است در عین حال این بحث نیز مطرح است که شکل دامداری فعلی قابل دوام نمی باشد و خواه ناخواه سیستم فعلی حشم داری که احشام و دامها باید به امید طبیعت و اگذار بشوند روزی از بین خواهد رفت و باید دامداری جدید جایگزین این گردد و وضع ییلاق و قشلاق رفتن دامها از بین برود. این نظر اگر در حدود خود صحیح باشد در عین حال نمیتوان منکر شد که در حال حاضر تعداد زیادی از مردم این مملکت از طریق حشم داری امرار معاش می نمایند و هر قدر هم تولید آنها کم و مختصر باشد باز کمکی به تولیدات دامی مملکت میشود بنابراین نباید در زمینه اجرای سیاست حفظ مراتع بکلی حشم داران فراموش شوند. در این خصوص در مورد مشکلاتی که حشم داران مازندران با آن مواجه هستند با جناب وزیر منابع طبیعی مذاکره شد و ایشان وعده فرمودند که در این باره با تشکیل شرکت هائی جهت دامداران کوشش خواهند کرد مشکلات موجود را مرتفع سازند تا در حینی که منابع طبیعی محفوظ خواهد ماند و جرای بی رویه احشام آنرا از بین نخواهد برد در عین حال وضع زندگی جمعیت کثیری که از طریق دامداری امرار معاش می کنند بخطر نخواهد افتاد.

دکتر بهودی - این فکر اساسی چه وقت باید بشود يك عمر از حکومت حزب ایران نوین گذشته هنوز فکر کلیسی نشده حتی برای يك موضوع كوچك دامداری.

دکتر یزدان پناه - شما حوصله تان قدری کم است اگر اجازه فرمائید عرضم را ادامه بدهم عنایت میفرمائید که شده پیشنهادی تهیه شده است که تقدیم مقام ریاست میشود تا اگر برای تأمین نظری که جناب وزیر منابع طبیعی

وعده فرمودند احتیاج به اجازه قانونی باشد در لایحه منظور گردد.

نایب رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) برود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً چون سالیان درازی است که گوسفندهای بروجن در زمستانها برای چرا بطرف چهار دانگه فارس میروند و امکان دارد مفاد این قانون بدانها ضرر روزیانی برساند لذا پیشنهاد مینماید که در آخر تبصره ماده واحده لایحه قانون استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه استان فارس بمنظور اسکان افراد عشایر محلی جمله زیر اضافه شود.

ولی در هر حال نباید مانع استفاده یا بسبب ضرر روزیانی دامداران بروجن که در آن محل دارای پروانه رسمی چرا از منابع طبیعی هستند بشود.

باتقدیم احترام - دکتر ستوده

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که تبصره ۲ لایحه قانون استفاده از مراتع غیر مشجر سرحد چهار دانگه فارس بشرح زیر اصلاح شود.

تبصره ۲ - شرایط و نحوه واگذاری اراضی مذکور به افراد عشایر محلی اعم از آنکه بلاعوض باشد یا بترتیب دیگر. بموجب آئیننامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت آبادانی و مسکن تهیه میشود و بتصویب کمیسیون های کشاورزی و آبادانی و مسکن خواهد رسید.

با تقدیم احترام - مهندس سهم‌الدینی

مقام معظم ریاست محترم مجلس شورای ملی

تبصره ۳

وزارت آبادانی و مسکن با همکاری افراد عشایر محلی باید ظرف پنجسال تأسیسات لازم برای اسکان عشایر مذکور در مراتع واگذاری بوجود آورد.

از طرف فراکسیون حرب مردم - آموزگار

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در ماده واحده مربوط به لایحه قانون استفاده از مراتع غیر مشجر واقع در منطقه سرحد چهار دانگه بعد از جمله مراتع غیر مشجر کلمه «ملی شده» اضافه شود.

باتقدیم احترام - ریاحی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در سطر اول ماده واحده بعد از مراتع غیر مشجر کلمه (ملی شده) اضافه شود.

دکتر کیان

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود ماده واحده مربوط به واگذاری مراتع غیر مشجر در منطقه سرحد چهار دانگه تمام کشور تعمیم داده شود نهایت در آئین نامه مربوطه ضوابط دقیقی منظور گردد که جنبه عمران و آبادی و تأمین مسکن برای عشایر ملحوظ شود.

باتقدیم احترام - روحانی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون استفاده از مراتع غیر مشجر سرحد چهار دانگه تبصره زیر را پیشنهاد مینماید:

تبصره ۳ - وزارت منابع طبیعی - وزارت کشاورزی

و وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی مکلفند برای اسکان عشایر و دامداران مهاجرند ابر لازم اقدام نموده و کمکهای مورد لزوم را از هر لحاظ برای تأمین این نظر فراهم نمایند.

یزدان پناه - سهم‌الدینی

نایب رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۸- طرح گزارش شور اول کمیسیون منابع طبیعی

راجع به انتقال باقیمانده اراضی ملی شده

چیتگر به سازمان مسکن

نایب رئیس - گزارش شور اول لایحه انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر به سازمان مسکن مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون منابع طبیعی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون منابع طبیعی در جلسه ۴ اسفند ماه ۱۳۴۸

باجبور به شدت دولت لایحه شماره ۲۱۳۱۰ مورخ ۱۳۴۸/۱۱/۱۴ مربوط به انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر سازمان مسکن را که شماره ۱۰۹۶ چاپ شده است مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر سازمان مسکن

ماده واحده- بوزارت منابع طبیعی اجازه داده میشود باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر پلاک شماره ۳ اصلی واقع در بخش ۱۰ تهران را که در تاریخ تصویب این لایحه در اختیار وزارت منابع طبیعی میباشد بمنظور ایجاد برنامه های نوسازی و شهرسازی و اجرای طرح های عمرانی معجنا سازمان مسکن (وابسته بوزارت آبادانی ومسکن) انتقال دهد.

تبصره - سازمان مسکن مکلف است تا پنجاه هکتار از اراضی مذکور را منحصراً بمنظور تأمین مسکن کارگران (ایجاد ساختمان و تأسیسات شهری) مجاناً بوزارت کار و امور اجتماعی واگذار نماید تا بر طبق آئین نامه ای که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید در اختیار شرکت های تعاونی مسکن کارگران قرار گیرد.

مخبر کمیسیون منابع طبیعی - امامی رضوی
گزارش شورای اول از کمیسیون آبادانی و مسکن

مجلس شورای ملی
کمیسیون آبادانی و مسکن در جلسه ۹ اسفند ماه ۱۳۴۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط با انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر سازمان مسکن را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون منابع طبیعی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون آبادانی ومسکن- مهندس عطانی
گزارش شورای اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
کمیسیون دارائی در جلسه ۱۱ اسفند ماه ۱۳۴۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط با انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر سازمان مسکن را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون منابع طبیعی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون دارائی- دانشمند

نوسازی هم همینطور باشد بنده پیشنهادی در این مورد دارم که بعداً تقدیم میکنم.

نایب رئیس - آقای ابوذر بفرمائید.
ابوذر - خاطر نمایندگان محترم هست که در هنگام طرح لایحه بودجه بنده راجع به گسترش زیاد شهرها بتفصیل صحبت کردم و معایب این کار را عرض کردم که نگهداری شهرهای بزرگ برای ممالک دیگر مشکلاتی فراهم کرده است و ما باید از الآن وسایلی فراهم بکنیم که تا گرفتار این بلیه نشده ایم باین فکر باشیم که بی جهت شهرهای ما بزرگ نشود چون از لحاظ عوامل خدمات شهری آب . برق . تلفن . امور انتظامی حفاظت در برابر حوادث و پیش آمدهای طبیعی . احتمالی که فوق العاده ایجاد دردسر خواهد کرد و الآن کشورهاییکه دارای شهرهای بزرگ هستند گرفتار این کار میشوند بنده آنروز عرض کردم که در شهر تهران در حال حاضر در حدود ۵۰ کیلومتر محل خالی هست من تعجب میکنم خود شهر هنوز درست نشده ماداریم بیرویم به چیتگر با سرعت بسیار زیادی گرایش شهر بطرف غرب روی چه مصلحتی است بنده نمیدانم و آنچه هم که در جریان راجع به نقشه تهران در مورد اینکه چرا شهر باید از آن طرف گسترش پیدا کند بحث و گفتگو شد از طرف دولت برای استحضار نمایندگان مجلس مطلبی عنوان نشد الآن محله عودلاجان برای نوسازی آماده است و چندین سال است که برایش طرح آماده شده و چندین سال است که مردم بلامتکلیف هستند نه میتوانند ساختمانهایشان را درست کنند و نه نوسازی کرده اند محلات جنوبی و مرکزی شهر همینطور مانده و در حالیکه خود شهر جاهای فراوانی برای نوسازی و شهرسازی دارد رفتن بطرف چیتگر بنده نمیدانم که چه عنوانی دارد تمنا دارم مقامات مسئول توضیح بدفند روشن بشویم مسئله دوم اساساً این قانون با قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۴۷/۹/۷ مغایرت دارد شما آمده اید در این لایحه اختیار شهرسازی را بمنظور انجام برنامه های نوسازی و شهرسازی سازمان مسکن داده اید در حالیکه اجرای طرح های عمرانی و نوسازی بموجب قانونی که در سال گذشته گذشت ربطی به سازمان مسکن ندارد بنده ماده اول قانون نوسازی را میخوانم ماده اول در اجرای

اصل یازدهم منشور انقلاب شاه و ملت نوسازی و عمران و اصلاحات اساسی و تأمین نیازمندیهای شهری و احداث و اصلاح و توسعه معابر و ایجاد پارکها و پارکینگها (توقفگاهها) و میدانها و حفظ و نگهداری پارکها و باغهای عمومی موجود و تأمین سایر تأسیسات مورد نیاز عمومی و نوسازی محلات و مراقت در رشد متناسب و موزون شهرها از وظایف اساسی شهرداریها است و شهرداریها در اجرای وظایف مذکور مکلف به تهیه برنامه های اساسی و نقشه های جامع هستند خوب جناب آقای خواجه نوری این قانونی است که در سال ۴۷ گذشته اینقدر برای قانون نوسازی اهمیت قائل نشده اید حالا برای اینکه لا اقل یک ضابطه ای قائل بشوید آمده اید برای سازمان مسکن تکلیف شهرسازی و نوسازی عمران شهری گذاشته اید اینکه بنده عرض کردم برنامه ها با هم تلفیق ندارند دستگاهها همکاری نمیکند لا اقل حق بود این مطلب را وزارت آبادانی و مسکن با وزارت کشور در میان میگذاشت و با یک اصول و ضوابطی پیشنهاد میشد با قانونی که الآن در جریان است و عمران و آبادی شهرها حقاً و بموجب آنچه در کشورهای راقیه میشوند اینست که مسئول این کار شهرداریها هستند باریک سازمان دولتی آمده میخواهد سر نوشت شهرها را بدست بگیرد این صحیح نیست بنظر بنده بایستی در این باب مطالعه بشود بررسی بشود و کار مردم بدست مردم سپرده بشود و اساساً موضوع ساختمانها چه در جهت کارگران که البته مورد توجه است و الآن فقط برای کارگران پاینخت میخواهند اینکار را انجام بدهند چون اینجام برای کارگران تهران پیشنهاد شده ولی ما ندیدیم پیشنهادی از طرف حزب اکثریت برای کارگران شهرستانها بشود مثل اینکه آنچه که هست باید برای تهران بشود چه از جهت خانه سازی برای کارگران و چه از جهت خانه سازی برای کارمندان دولت این باید به بخش خصوصی محول بشود بخشهای خصوصی را تقویت بکنید بیابند خانه سازی بکنند برای کارمندان دولت برای کارگران برای قضات تسهیلات پیشتری قائل بشود و نگرانی دیگر بنده این است که در این اراضی چیتگر يك مقدار جنگل کاری کرده اند فردا که درست شد مثل پارک

ساعی میروند تقسیم میکنند و بنظر بنده هیچ لزومی باین قانون نیست و هیچ احتیاجی به اراضی چینیگریست سازمان مسکن هست که ب شهرداری و مقامات وزارت کشور قسمتهائی از شهر تهران را آباد کنند خانه کارگری هم همانجا بسازد موجب کمال تشکر همه مردم خواهد بود وزارت منابع طبیعی هم جنگلهای خودش را گسترش بدهد موجب بهبود هوای تهران بشود و آسایش مردم تهران تأمین بشود عرض دیگری ندارم.

نایب رئیس - آقای دکتر احمدی بفرمائید.

دکتر احمدی (معاون وزارت منابع طبیعی) - با اجازه مقام محترم ریاست مجلسی که جناب آقای ابوذر فرمودند کاملاً صحیح است ولی از نظر شهرسازی که فرمودند همانطور که استحضار دارند سازمان مسکن وظیفه اش درست کردن زمینهاست برای مردم است ما اگر فقط بنویسیم خانه سازی نمیتوانیم منظور خانه سازی را که در شمال اتوبان درست شود تأمین بکنیم جنبه شهرسازی جنبه خیابان سازی باید در نظر گرفته شود و شهرسازی بشود علت اینکه این شهر ایجاد میشود همانطور که اطلاع دارید الان اهالی تهران باندازه کافی برایشان منزل موجود نیست و گفته اند که در ده سال بازده سال آینده بیشتر از ۵ میلیون نفر نمیتوانند در تهران زندگی کنند چه از لحاظ آب و برق و چه از لحاظ خانه و دیگر نیاز مندیها مطلب دیگر که جناب آقای ابوذر فرمودند که ممکن است جنگلهای را تقسیم کنیم در صورتیکه برای این جنگلهای میالغ زیادی خرج شده است طبق قانون هم نمیتوانیم این جنگلهای را تقسیم کنیم و این جنگلهای جلوی خاکریزی که به تهران میآید میگیرند و فقط مابقی اراضی است که در نظر گرفته شده و در اختیار سازمان مسکن میگذازد و درباره کارگرانی که فرمودید اگر قرار باشد سازمان مسکن برای کارگران مسکن بسازد ناچار است برای زمین که در اختیار میگذازد مقداری پول بگیرد و ما میخواهیم این پنجاه هکتار تقسیم بشود بین وزارت کار تماماً کارگرانی که در اطراف این اراضی در کارخانه ها زندگی میکنند استفاده کنند تا مجبور نباشند فرض بفرمائید کارگری از جنوب تهران به سر کارش برود و سه ساعت طول بکشد برای اینها منزل ساخته شود.

نایب رئیس - آقای دکتر اسفندیاری بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - موضوعیکه بنده خواستم حضور آقایان تذکر بدهم یکی مربوط باصل ماده واحده است و یکی مربوط به تبصره که مذکور آن آمده است بنده قبل از اینکه وارد این دو بحث بشوم باید دو قسمت را حضور آقایان عرض کنم و آن اینست که یک مقدار زیادی صنایع مملکت بر اتمتر کنز کرده اند در غرب تهران و تهران صرف نظر از جنبه کارگری اصولاً دارد کشیده می شود بغرب و این دو آینده بصورت بدی در خواهد آمد چون تمام دود و خاک که بلند می شود از غرب تهران روی شهر پراکنده میشود و این برای سلامت مردم شهر درست نیست یک قسمت دیگری که خواستم تذکر بدهم و آقای ابوذر هم تذکر دادند آن است که شما تمام هم و غمتان را متوجه کارگران تهران میکنید در صورتیکه از نظر ماکلیه کارگران سراسر کشور باید مورد توجه واقع شوند (صحیح است) ما مراکز کارگری زیادی در مملکت داریم چه در شمال که در کارخانه های شمال متمرکز شده اند و ممکن است اینها گران تمام بشود شاید خودتان واقعاً فکری کرده باشید اما ما چیزی ندیده ایم و یک قسمت از کارگران هم در اصفهان قرار دارند که به آن قسمت هم هیچ توجه نشده مخصوصاً در قسمت یزد و کرمان که الآن ذوب آهن شروع بکار کرده گرچه الآن کارش جنبه اکتشافی دارد ولی در آینده کارگرانی که در آن منطقه هستند اعم از کارگری و غیر فنی خیلی زیاد است حالاً مخصوصاً که آقای مجد تشریف دارند توجهشان را به این نکته جلب میکنم شما این اراضی را بهتر ترتیب که هست میگیرید و میتوانید در آینده باین کارگران چه از لحاظ مسکن و چه از لحاظ رفت و آمدشان تسهیلاتی قائل بشوید بعضی چیزها هست که آدم می بیند که بسیار مشکل است الآن در طرح جامع شهر که بنده نمیدانم این را بچه حساب بگذارم کارهایی میشود که از نظر ما ضرورت ندارد ولی ایجاد ناراحتی برای بعدی ها میکند این طرح جامع شهر که تهیه شده و هر روز میگویند حلما در غرب اینست در شمال آن است حد جنوبمان اینست و حد شرق اینست برای اینکارها ۲۷ میلیون باید به مهندسین مشاور بدهید ۱۷ میلیون داده اند و باید ده میلیون دیگر هم بدهد این را من نمیدانم باین منطقه کارگری توجه داشته باندازه

و اگر این طرحی که در غرب تهران مثل همان منطقه جنگل در نظر گرفته شده در آن طرح هست بانه با توجه باینکه ما دیدیم که از گرفتن اراضی عباس آباد هیچ نتیجه ای گرفته نشده این را من شخصاً میگویم و از طرف حزب مردم هم عرض میکنم چند روز پیش در یکی از نگاههای معاملاتی دیدم اراضی که در محدوده آن طرح قرار گرفته به قیمت ارزانی معامله میکنند و از لحاظ اجرای طرح عدم اعتماد ابراز میدارند و میگویند چون اجرا نمیشود استفاده خواهیم برد و دولت هیچ اقدامی نخواهد کرد این قسمت ها انشاء الله در اراضی چینیگری رعایت خواهد شد و دولت توجه دارد یک قسمت را که میخواسته تذکر بدهم مربوط به کارگران است و مربوط به تبصره ذیل ماده است و این چون زیاد تر از ۲۰ هکتار است قانون میخواسته و باید میآوردند بمجلس ولی ما زاد آنرا اگر دولت بخواهد بمؤسسات دولتی اعم از سازمان مسکن یا دیگر واگذار کند میتواند بصورت بیست هکتار بیست هکتار بدهد و بقانون احتیاج ندارد یک چیز دیگر راهم آقای احمدی توجه دارند که در همین دوره مجلس یک قانونی گذرانیدیم بنام قانون فروش و واگذاری املاک مصوب ۲۳/۱۰/۴۷ و یک ماده آنرا بنده عیناً قرائت میکنم:

ماده ۱۷ - تشخیص اراضی موات خارج از محدوده شهرها طبق تعریف بند ۹ ماده اول قانون اصلاحات ارضی مصوب ۲۶/۲/۳۹ با وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی است تشخیص و تصدی اراضی موات واقع در محدوده شهرها (طبق مصوبه وزارت کشور در مورد حدود شهرها) و همچنین تاشعاع سی کیلومتر خارج از محدوده مذکور با وزارت آبادانی و مسکن میباشد در این قانون که قبلاً تصویب شده در واقع یادآور شدیم که هر چه اراضی موات است که در محدوده شهر قرار گرفته است بدولت تعلق میگیرد و در مورد اراضی ملی شده هم از دو قسمت جدا نیست یا اراضی موات بوده اند یا بایر اگر اراضی موات بوده است و در اختیار دولت قرار گرفته که بهتر ترتیب که بخواهد میتواند واگذار کند اگر اراضی بایر بوده یعنی از تعریف قانونی ما که اراضی

بایر میگوئیم که سند مالکیت هم برایش صادر شده ولی در عین حال باید بگوئیم که عملاً این اراضی موات است و در هر دو صورت به آن صورتیکه در قانون مدنی هست عمل نشده و عملاً این اراضی موات است و از نظر من دیگر قانون نمیخواست و همان تصویب نامه هیئت دولت کافی بود این است که استدعا میکنم قسمت اول ماده واحده را ندیده بگیرند و در قسمت دوم ماده واحده را بیاورند در قسمت تبصره و از نظر واگذاری بکارگران ضرورت دارد ولی آنچه بنده میخواستم عرض کنم این است که بناظر مهندسین مشاور در مورد محدوده شهر و توسعه شهر از بیست یا ۳۰ یا ۵۰ سال آینده این خانه ها را بسازید و توجه داشته باشید اتوبان بصورتی در نیاید که نتوانید استفاده کنید بصورت یک راه عبور و مرور معمولی در نیاید مثل جاده های دیگر تصادفات عجیب و غریبی که مردم در آن عبور میکنند در نیاید.

نایب رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادت رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود عنوان و متن ماده واحده بشرح زیر اصلاح شود:
لایحه قانون انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چینیگری

ماده واحده - وزارت منابع طبیعی مکلف است پنجاه هکتار از باقیمانده اراضی ملی شده چینیگری پلاک ۳ اصلی واقع در بخش ۱۰ تهران را که در تاریخ تصویب این لایحه در اختیار وزارت منابع طبیعی میباشد مجاناً بسوزارت کار و امور اجتماعی و بقیه آن را مجاناً بسازمان مسکن (وابسته بوزارت آبادانی و مسکن) انتقال دهد.

وزارت کار و امور اجتماعی موظف است اراضی مذکور را منحصرأ بمنظور تأمین مسکن کارگران بر طبق

آئیننامه ایکه بنصوب هیئت وزیران خواهد رسید در اختیار شرکتهای تعاونی متسکن کارگران قرار دهد و سازمان مسکن از اراضی منتقل شده بمنظور انجام برنامه های نوسازی و شهرسازی و اجرای طرحهای عمرانی استفاده خواهد کرد.

با تقدیم احترامات - دکتر طالع - دکتر عاملی ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید :

کلمه «تا» از سطر اول تبصره ماده واحده لایحه قانون انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر بسازمان مسکن حذف شود.

با سپاس بسیار - دکتر طالع

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در سطر دوم و سوم ماده واحده لایحه انتقال باقیمانده اراضی ملی شده چیتگر بسازمان مسکن بجای عبارت که در تاریخ تصویب این لایحه جمله زیر که در تاریخ تصویب این قانون در اختیار وزارت منابع طبیعی میباشد نوشته شود ضمناً سطر سوم تبصره ماده واحده به این شرح اصلاح گردد تا بر طبق آئیننامه ای که وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و بنصوب هیئت وزیران خواهد رسید در اختیار شرکتهای تعاونی مسکن کارگران قرار گیرد.

زر آور.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در ماده واحده چاپ شماره ۱۱۴۲ بعد از جمله (واقع در بخش ۱۰ تهران اضافه شود و همچنین اراضی ملی شده واقع در محدوده سایر شهرها را الی آخر و در تبصره ماده واحده بعد از جمله پنجاه هکتار از اراضی کلمه پلاک اضافه شود و عنوان لایحه هم بشرح زیر اصلاح گردد. لایحه قانون انتقال اراضی ملی شده واقع در محدوده شهرها بسازمان مسکن.

با تقدیم احترام - علی رضا ریاحی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود لایحه قانون انتقال باقیمانده

اراضی چیتگر بسازمان مسکن بکمسیون کشور هم ارجاع شود.

با تقدیم احترام - ابوذر

نایب رئیس - لایحه و پیشنهادات برای شور دوم به کمسیونهای مربوطه ارجاع میشود.

۹- طرح گزارش شورا اول کمیسیون برنامه راجع به اصلاح ماده هفت قانون تأسیس مرکز آمار ایران مصوب ۱۳۴۴

نایب رئیس - گزارش شور اول اصلاح ماده هفت قانون تأسیس مرکز آمار ایران مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شورا اول از کمیسیون برنامه

گنجه مجلس شورای ملی

کمیسیون برنامه در جلسه سه شنبه ۱۵ اسفندماه ۱۳۴۸ بحضور نماینده دولت لایحه شماره ۲۶۳۹۴ مورخ ۲۷/۹/۴۸ ارسال از مجلس سنا راجع باصلاح ماده ۷ قانون تأسیس مرکز آمار ایران مصوب سال ۱۳۴۴ را که شماره ۱۱۱۸ چاپ گردیده برای شور اول مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی تصویب کرد.

اینک گزارش آن بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

قانون اصلاح ماده ۷ قانون تأسیس مرکز آمار ایران

مصوب ۱۳۴۴

ماده واحده - ماده ۷ قانون تأسیس مرکز آمار ایران بشرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۷ اصلاحی - مرکز آمار ایران سرشماری نفوس را هرده سال یکبار انجام خواهد داد و نوبت سرشماری حدب در سال ۱۳۵۵ خواهد بود.

مخبر کمیسیون برنامه - دکتر مهدوی

نایب رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای روحانی بفرمائید.

روحانی - درباره این لایحه آنچه در ذهن من است این است که قانونی بوده است که هرده سال یکبار بگردد سرشماری انجام بشود ولی در دوره انتقال بسازمان برنامه

با توضیحاتی که داده شد در جهت پیشرفتهای مملکت تغییر وضع اسکان مردم که خیلی سریع انجام میشود این است که ضرورت دارد مدت کار کمتر و کوتاه تر باشد زیرا این سرشماریها و آمارها مبنای اتخاذ تصمیمات اقتصادی و اجتماعی و عمرانی است و در تقسیم بودجه و اعتبارات و برنامه ها رعایت میشود حالا اگر از جهات دیگر دولت مصلحت دیده است که این مدت طولانی تر شود بجا دیدم یادآوری کنم که تأخیر در امر آمارگیری سبب نشود که آمارهای جمعیتی يك منطقه نقاطی که جمعیتش زیاد میشود فی المثل اصفهان تا ده سال دیگر چقدر خواهد شد در نتیجه هر نوع امکاناتی را که بر اساس جمعیت در نظر میگیریم برای يك منطقه ای اگر ملاک آمار ده سال قبل باشد مشکلاتی ایجاد خواهد کرد و عدالت واقعی ایجاد نخواهد شد بنده بجا دیدم چون يك لایحه ای است که از لحاظ جمعیت آورده اند وقتی که از جهات دیگر در نظر بگیریم این مطالب در کمیسیون برنامه مورد توجه قرار بگیرد فی المثل خدمتتان عرض کنم در سرشماری سابق شهر فردوس را ۶۰۰۰ نفر سرشماری کرده بودند در حالیکه ۱۵ هزار نفر بود و بعد که سرشماری کردند ۱۲ هزار نفر شد در فاصله ۱۰ سال عواید و همه منابع در آمد يك شهر دو رافزاده بکمتره به نصف تقلیل پیدا کرد هر جا میگفتیم میگفتند ۶ هزار نفر جمعیت دارد حتی در تعیین حقوق شهردار که ۷۰۰ تومان بود چون مأخذ را جمعیت قرار داده بودند این جهات در کمیسیون برنامه مورد توجه قرار بگیرد که مشکلاتی در آینده پیش نیاید.

نایب رئیس - در کلیات لایحه نظر دیگری نیست؟

آقای دکتر طالع بفرمائید.

دکتر طالع - جناب آقای رئیس. همکاران محترم اصولاً من فلسفه تقدیم این لایحه را نفهمیدم چیست در حالیکه در دنیا وقتی يك سازمان آماری بوجود میآوردند کوشش میشود این سازمان آماری تقویت شود که آمارها را در فاصله کمتری منتشر کند مخصوصاً آمار جمعیت را آنوقت در برنامه های زیادی داریم برنامه ۵ ساله داریم و آنوقت شما میفرمائید هر ۱۰ سال یکبار بیا باید آمار بگیرند؟ اصولاً شما هر ۴ سال یکبار انتخابات مجلس شورای ملی

را دارید و تعداد نمایندگان بستگی به تعداد جمعیت دارد و آنوقت حالا میخواهید هر ۱۰ سال یکبار بگردد؟ بنظر من آوردن این لایحه یعنی اینکه شما میخواهید که در این سازمان آمار را که ۵۰۰ نفر کارمند دارد ببندید این سازمان آمار صنعتی میگرفت که معارضش وزارت اقتصاد بود و سالهاست آمار صنعتی گرفته شده ولی منتشر نشده است آمار کشاورزی منتشر میکرد و لااقل میفهمیدیم که مثلاً این آماری را که وزارت کشاورزی منتشر میکند تا چه اندازه صحت دارد آنرا هم که نمیگذارند منتشر بشود يك کاری را هم که این مؤسسه میکرد و مربوط به آمار جمعیت بود که میتوانستید بفهمید افزایش جمعیت چقدر است که میخواهید برایشان برنامه ریزی کنید این را هم که بتعویق میاندازید پس این سازمان که ۵۰۰ نفر کارمند دارد کارش چیست؟ من نمیدانم چه کسی بعنوان دولت میخواهد اینجا پاسخگو باشد آخر شما جلوی انتشار آمار کشاورزی را که گرفتید آمار جمعیت را هم که میفرمائید بجای هر پنج سال ده سال باشد پس این سازمان چکار بکند در حالیکه این سازمان برای مملکت واجب است شما این سازمان را درست کرده اید تا از يك منبع بیطرفی آمار بگیرید والا وزارت کشاورزی خودش بیاید آمار بدهد وزارت منابع طبیعی خودش آمار بدهد وزارت اقتصاد بیاید بگوید که اینقدر تولیدات صنعت ترقی کرده و بالا رفته این درست نیست. میبایست يك سازمان بیطرف این آمار را بدهد و آنوقت هر دو آمار مورد مقایسه قرار گیرند در حالیکه بدین ترتیب با این لایحه ای که آورده اید معنایش اینست که برای ۱۰ سال درش را ببندید و هر ۱۰ سال يك بار يك تیم بیاید و آمار بگیرد دیگر عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای فضائلی بفرمائید.

فضائلی - خاطر نمایندگان محترم مستحضراست که تا چند سال پیش کشور ایران دارای آمار و اطلاعات آماری نبود و از این جهت مشکلات بسیاری برای تنظیم برنامه های مملکتی برای برنامه ریزان مملکت وجود داشت بعلاوه واقعاً در دنیا موجب سرفاکنندگی ما بود و به همین جهت شاهنشاه بیدار دل ما که همیشه متوجه اصلاح اساسی امور مملکت هستند از سال ۱۳۳۵ فرمان دادند که حتماً آمار عمومی مملکت تنظیم بشود و سرشماری نفوس و سایر آمارها بمرحله اجرا در بیاید آنوقت این کار بعهد

وزارت کشور بود بنده بخاطر میآورم که نزدیک اجرای برنامه وزارت دارائی اغلاط کرده بود که پول ندارد برای اینکه این کار اجرا بکند و یا اینکه مقدمات این کار فراهم شده بود برای اجرای سرشماری یکبار نزدیک اجرای عمل وزارت دارائی اظهار عده توانائی مالی کرد و قتیکه موضوع از طرف وزیر کشور وقت جناب آقای علم بعرض مبارک همایونی رسید مقرر فرمودند که بهر وسیله ای که ممکن است باید این ننگ واقعاً از سازمان مملکتی برداشته بشود کار سرشماری نفوس بطور عموم و سایر آمارهای مربوط به سرشماری در سال ۳۵ انجام بشود و اینکار انجام شد البته در مرحله اول کار سرشماری و هر کاری که در سطح مملکت باید انجام شود قطعاً بسیار مشکل است و حتماً هم همراه با اشتباهاتی بیشتر از لزوم و عادت کار بود و اینطور هم بود (صحیح است) در دوره ای که اینکار در وزارت کشور عملی میشد در ظرف ده سال همانطور که آقای دکتر طلوع اشاره کردند بمقدار زیادی کتابها و مستخرجات و آمار در دست بود و بعنوان مرجع و منبع مطالعه محققین وزارتخانهها و دستگاهها در آمد و بسیار مفید بود و قتیکه اینکار بموجب قانون منتقل شده سازمان برنامه و تأسیس مرکز آمار ایران. نظریه ای اظهار میکردند که اصولاً این نظریه دارای دلایلی هم هست و نمیشود آنرا رد کرد معتقد بودم که این کار بصورت تکنیک و بصورت فنی از نظر آمارگیری مربوط میشود به همان مرکز آمار اما از نظر انتشارات باید همان دستگاهها یکی که تابعش هستند و همان دستگاهها انتشاراتشان را در اختیار مردم بگذارند اطلاعاتی در اختیار مردم بگذارند و بهمین جهت کار سرشماری و آمارگیری بطور کلی اعم از نمونه ای با سرشماری بصورت تکنیک در آمد و از مسئله انتشاراتش در سازمان برنامه چیزی دیده نمیشد بنده مطلبی را که خواستم تذکر بدهم بخصوص در این ماده اصلاحی اینست که وقتی شما مراجعه کنید به ارقام و مخارجی که سازمان برنامه برای تنظیم پرسشنامهها و یا آمارگیریها می بیند که فوق العاده سرسام آور است علتش اینست که راهی را که اینها طی میکنند غیر از راهی است که در ممالک مترقی طی میشود در اروپا پرسشنامه های آماری برای جاهای دور مملکت

میرود به انجمنهای ده یا برای مأمورانیکه در سطح ده هستند آنها با دقت بیشتر و اطلاعات بیشتر آن پرسشنامه ها را میفرستند و اینها مطالعه میکنند و از آن پرسشنامه ها مزه برای سرشماری و مطالب آماری فراهم میگردد اما در اینجا جیب است و اتومبیل است و مأمور است و فوق العاده است که میخواهد بزود باقصی نقاط مملکت و نتیجه یک پول کلان خرج می شود ولی اطلاعات ناقصی بدست میآید برای اینکه این آفتابیکه از اینجا میخواهد حرکت کند و بزود به دور ترین نقاط مملکت نمیتواند در عرض یکروز و دو روز آن اطلاعات کامل آن اطلاعات صحیح که بایستی تا حد مطالعه محقق فراهم بشود بدست بیآورد البته باید تذکر داد که واقعاً تعجب آور است که وزارت کشور هنوز نتوانسته است در سطح مملکت و روستاهای مملکت انتخابات انجمنهای ده را گسترش بدهد و کامل کند ولی در عین حال ما هم اکنون تعداد زیادی مأمور داریم که در سطح ده کار میکنند علاوه تعداد زیادی انجمن داریم که الان در سطح ده هستند باید این پرسشنامهها را برای آن انجمن های ده و مأمورینی که در سطح ده کار میکنند از قبیل سپاهیان دانش و بهداشت و معلمان فرستاده شود تا آنها بررسی کنند مطالعه کنند و خرج هم کمتر بشود بخصوص وقتی که مامی خواهیم این موضوع را بجای ۵ سال ۱۰ سال بکنیم که متأسفانه در این مورد هم از طرف دولت جوابی به آقایان داده نشد بنده بنام عضو اقلیت جواب میدهم بر اساس تحقیقات و بررسیهایی که در دنیا شده است صدی ۲/۵ هر سال حساب میکنند و اضافه میکنند و این اضافه را در سال در نظر میگیرند و بعد از ۱۰ سال قطعیت موضوع را کنترل میکنند و همین مسئله موجب خواهد شد که فرصت بیشتری داشته باشند تا بتوانند پرسشنامهها را بفرستند و بخصوص وزارت کشور را دولت و ادار کند که انتخابات انجمنهای ده را کامل بکند و ترتیبی فراهم شود که هرگز این انجمنها بحالت رکود و تعطیل در نیاید مسئله دیگری که بنده خواستم تذکر بدهم مطلبی بود که جناب آقای دکتر طلوع هم راجع به این موضوع اشاره فرمودند البته من قبول دارم که دستگاه ضمن کار فقط به کار آمارگیری و تهیه اطلاعات پردازد

اما این هم درست نیست که ما فرض کنیم که محصلین و محققین و افرادی که میخواهند اطلاعات آماری تهیه کنند راجع به پیشرفتهای مملکت برنامه های مملکت سردرگم باشند و به ۳۰ محل و ۴۰ محل بروند و اطلاعاتی بخواهند حتماً يك مركز انتشاراتی، يك مركزی که مطالعه بکنند و اطلاعات راجع آوری بکنند و در اختیار همه مردم علاقمند و دستگاهها و همه برنامه های ایران بگذارند لازم است بنده اطلاع دارم که يك مركز خصوصى ایجاد شده است شخصی بنام آقای دکتر غفوری بنده ایشان را نمیشناسم شنیده ام که فوق العاده علاقمند است و زحمت کشیده است و بعقیده من، بایستی این کارها با توجه دولت، با برنامه دولتی بالا اول با حمایت دولت صورت بگیرد که کامل باشد و صحیح باشد و این اطلاعات چه در زمینه پیشرفتهای و حتی حرفی نیست در زمینه عدم توفیقاتی که برای پاره ای از برنامه ها اگر آمار و اطلاعات نشان بدهد در دست باشد تا تجربه ای برای برنامه ریزان و وسیله ای برای مطالعه محققین باشد و موقعیکه خارجها میبند و انتظار دارند و علاقه دارند از این آمار استفاده کنند يك مركز رسمى كمالى وجود داشته باشد و به این صورت در نیاید که اگر زحمتی کشیده میشود اینهمه پول خرج میشود و آماری تهیه میشود دیگر کسی خبر نداشته باشد که نتیجه این آمار و اطلاعات چه بوده است (احسن).

نایب رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - بنده فکر میکنم مقدار زیادی از فرمایشات همکار محترم جناب آقای فضائلی همان مطالبی بود که بنده میخواستم عرض کنم و از ایشان بایستی تشکر کنم که خلاصه بطور خیلی بلیغی این مطلب را بهتر از بنده بیان فرمودند (صحیح است) (فرهادپور - و لخر می شود) خوب شمرد کمیسیون برنامه تشریف داشتید و فرمودید که بودجه مرکز آمار را نصف کنند و خودتان هم قانع شدید بهر جهت بنده بایستی عرض کنم که مسئله سرشماری و مسئله آمار دولتی است در هیچ کشوری پیشرفت بدون آمار ممکن نیست در مملکت ما هم در چند سال اخیر در مورد مسائل آماری قدمهای اساسی برداشته شده و این مرکز آمار ایران تا آنجا که بنده دیدم يك مركزی است که خوب کار میکند آمارها هم يك وسیله ای است برای پیشرفت

مملکت هر مسئله اقتصادی و اجتماعی ۱۰ که بخواهند تصمیم بگیرند لازم است و وسیله اولیه اش این است که آمار وجود داشته باشد ولی در قانونی که از مجلس گذشته است این مرکز آمار ایران مکلف شده است که هر پنجسال یکبار سرشماری بکند اداره آمار با وسائلیکه در اختیار دارد مرتباً آمارگیری میکند آمار نفوس را هر سال تهیه میکند ولی هر ۵ سال یکمرتبه مکلفند بروند تمام افراد مملکت را یک یک سرشماری بکنند اینهم کار غیر عملی و مشکلی است و هزینه سنگینی دارد بطوریکه متصدیان مرکز آمار ایران در کمیسیون برنامه توضیح دادند و میگفتند در هیچ جای دنیا اینطور نیست و جناب آقای فضائلی هم که اطلاعاتشان بیشتر از بنده است این مطلب را تأیید فرمودند بنابراین لایحه فقط برای این است یکمقدار صرفه جوئی بشود و هر پنجسال یکمرتبه پول بی جهت خرج نشود البته کار آمار بهیچوجه متوقف نمیشود ضوابط و پرسشنامهها هست این وسائلیکه هست و اطلاعاتیکه گرفته شده از نظر جمعیت دقیقاً کنترل میشود و هر ده سال یکمرتبه همه افراد این مملکت را یک یک سرشماری میکنند ۵ سال زمان کوتاهی است و لزومی ندارد یک هزینه ای بشود برای مطلبیکه خیلی ضرورت ندارد ولی با توجه بوضع که در سایر ممالک هست و با توجه به احتیاجاتی که از نظر بررسی نفوس است و همچنین با توجه بصرفه جوئی فکر کردند هر ۱۰ سال یکمرتبه این سرشماری نفوس را مثل همه جای دنیا انجام بدهند و الا سایر مسائل راجع به آمار را که آقایان فرمودند کاملاً بنده با شما هم عقیده هستم باید به امر آمار توجه بشود و مملکت در حال توسعه واقعاً آمار میخواهد مطلبی را جناب آقای فضائلی بیان فرمودند راجع به آقای دکتر غفوری که يك مطلب واقعاً انسانی بود بنده و آقای خواجه نوری مشوق این فرد بودیم و با آقای دکتر یزدان پناه این مرکز را دیده ایم يك ایرانی است که در خارج از مملکت تحصیل کرده و برگشته آمده اینجا یک میلیون و پانصد هزار تومان سرمایه خودش را صرف یک مرکزی در تهرانش کرده که واقعاً دیدنی است و هر کس باید برود ببیند که يك ایرانی روی عشق بمملکت خودش یک مرکز مطالعه آماری درست کرده تمام پیشرفتهای این

مملکت را با گرفتاریهای بسیار دقیق و روشن و مشخص نشان داده است و من فکر میکنم آقایان اگر فرصت پیدا کردند بیرونند ببینند جوانهای مملکت ما با چه مشغولیتی برای خدمت به مملکت قدم بر میدارند و از جنابعالی تشکر میکنم که این مطلب را طرح و یک کار انسانی را متذکر شدید خیلی متشکرم.

نایب رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بورد در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید:

ماده واحده قانون اصلاح ماده ۷ قانون تأسیس مرکز آمار ایران بشرح زیر اصلاح شود.

ماده ۷ اصلاحی - مرکز آمار ایران سرشماری

نفوس را هر ۵ سال یکبار انجام خواهد داد بطوریکه نتایج آن یکسال قبل از آغاز دوره هر برنامه عمرانی منتشر گردد. نوبت سرشماری جدید در سال ۱۳۵۱ خواهد بود.

با سپاس بسیار دکتر عاملی - دکتر طالع

مقام ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید تبصره زیر بماده ۷ اصلاحی قانون تأسیس مرکز آمار افزوده شود.

تبصره - مرکز آمار ایران مکلف است در تنظیم

پرسشنامه های سرشماری نفوس و سایر آمار گیریها حتی الامکان از انجمن های ده و مأموران سطح ده بمنظور دقت در کسب اطلاعات صحیح و صرفه جویی بیشتر فوهرینه ها استفاده نماید. فضائلی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترم پیشنهاد مینماید تبصره زیر به قانون اصلاح ماده ۷ قانون تأسیس مرکز آمار ایران الحاق شود.

تبصره دولت مکلف است از تاریخ تصویب این

قانون قانون تقسیمات کشوری را حد اکثر تا سه ماه تهیه و تقدیم مجلس شورای ملی نماید.

باتقدیم احترامات - داود مؤید امینی

نایب رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰ - طرح گزارش شور اول کمیسیون استخدام و سازمانهای اداری راجع به استخدام متخصصین فنی خارجی

نایب رئیس - گزارش شور اول استخدام متخصصین فنی خارجی مطرح است قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام

وسازمانهای اداری به مجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۵ بهمن ماه ۱۳۴۸ باحضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۲۶۰۰۰ مورخ ۱۲/۸/۱۳۴۸ مربوط به استخدام متخصصین فنی خارجی را که بشماره ۱۰۰۰ چاپ شده است مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون استخدام متخصصین فنی خارجی

ماده ۱ - در مواردی که استفاده از متخصصین فنی

خارجی لازم باشد وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی و مؤسسات و شرکت های دولتی و وابسته بدولت میتوانند با تصویب هیئت وزیران متخصصین مزبور را استخدام کنند. شرایط و مدت خدمت و میزان دستمزد و سایر ترتیبات مربوط به متخصصین پس از تصویب هیئت دولت قابل اجرا است.

تبصره ۱ - در قرارداد با هر يك از متخصصین خارجی

بموجب ماده صریحی باید قید شود که مداخله در امور سیاسی و تخلف از قوانین مملکتی و نظامات داخلی و اداری موجب نقض قرارداد بوده و هیچگونه حقی برای مستخدم متخلف متصور نخواهد بود.

تبصره ۲ - دولت مکلف است گزارش مربوط بموارد فوق را در آخر هر سال با اطلاع مجلسین برساند.

ماده ۲ - قانون شرایط اساسی کثرت مستخدمین خارجی مصوب ۲۳ عرق ۱۳۰۱ شمسی از تاریخ اجرای این قانون لغو میشود.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهم

که ممکن است نماینده محترم اکثریت و یا نماینده دولت پاسخ بدهند این است که بانبات و امنیتی که الان مملکت دارد این چیزها مطرح نیست و استخدام بیگانه در اوایل مشروطه ممکن بوده است اشکالی داشته و حالا ابرای ندارد و این موضوع که بنده عرض میکنم آقایان من و شما همه ما ایرانی هستیم به مملکتان علاقه داریم و به مملکتان از همه چیز از زن و فرزندمان بیشتر علاقه مندیم این مطلب را میخواهم عرض کنم که استخدام اتباع بیگانه يك مطلب کوچکی نیست که بیائیم باین سبلی با روی تمام قوانین بگذاریم قوانینی که در نتیجه چندین سال تجربه برای مملکت بوجود آمده و بدعت تازه ای بگذاریم بنده متأسفانه همین جا بفکر می رسید و فراموش کردم بیاورم يك ورقه ای دارم که حفظش کرده ام برای روزی که تاریخ بنویسم یا استفاده دیگری بخواهم بکنم این ورقه را يك کوشوی که با ما روابط دوستی داشت و با ما روابط عدم تجاوز داشت و تناسبی بین قوای ما و او نبود و تقریباً نصف قدرت دنیا در اختیارش بود بخاطر اینکه ۴ تا مستخدم خارجی در مملکت کار میکردند بهانه آورد و این اوراق را با بمب ریخت زوی سر ما مسئله استخدام

اتباع خارجی یعنی آنها را بیاوریم مستخدم مملکت خودمان بکنیم و پستیهای نظیر وزیر یا مدیر کل یا کارمند معمولی به آنها بدهیم امری است خیلی قابل توجه و قابل تأمل ما قانونی داشتیم سابقاً که بانصورت نوشته شده بود ماده اول مواد کثرت مستخدمین خارجی مربوط بموارد ذیل باید بتصویب مجلس شورای ملی برسد.

گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۲ اسفند ماه ۱۳۴۸ باحضور

حضور نماینده دولت لایحه استخدام متخصصین فنی خارجی را مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون بودجه - دکتر بهبهانی

نایب رئیس - کلیات لایحه مطرح است، آقای

دکتر مدرسی بفرمائید

دکتر مدرسی - با اجازه مقام ریاست، همکاران محترم، این لایحه ای که پیشنهاد شده است و آقایان قطعاً بدقت مطالعه فرموده اید اجازه استخدام اتباع بیگانه را برای هیئت دولت خواسته است بنده باید عرض کنم که خود من در کمیسیون استخدام بوده ام راجع باین مطلب بعد کافی بحث کردیم و مطالبی را بعرض اعضاء کمیسیون رساندم که چون مورد توجه قرار نگرفته است لازم است اینجا مجدداً تکرار کنم قبل از اینکه بنده این مطلب را شروع کنم اجازه بفرمائید که چند کلمه عرض کنم که بدانید با علم باین مطالب عرض را میکنم گاهی در مملکت طرح هائی اجرا میشود این طرح ممکن است بخرج خود مملکت باشد یا ممکن است يك سازمان بین المللی یا يك کشوری اعتباری برای ما بزرگند همراه این طرح ها يك کارشناس هم می آید فرض بفرمائید اگر يك کارخانه ای بخریم از سوئد و خودمان وارد

نایشیم که بطور آنرا نصب و از آن بهره برداری کنیم کارشناس برای مدت معینی می آید و این طرح را اجرا میکند و بعد

میرود پس مسئله طرح و کارشناس که با طرح می آید يك موضوع علیحده است و موضوع صحبت ما نیست موضوع دیگری هم

گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسه ۴ اسفند ماه ۱۳۴۸ باحضور

آماده است، داوطلب است برای کار و آماده است برای بررسی دقیق بنا بر این چه کاری است که يك مؤسسه تجارتي، مؤسسه آب و برق بخودش اجازه میدهد که انواع خارجی را استخدام نکند و بعد مادر که سیون چانه ز نیم که گنجنام این کار در شان مجلس است حال که این اختیار را از مجلس منزع می کنید لا قدر در اختیار هیئت دولت قرار دهید ولی من استدعا می کنم که اجازه بدهید که این قانون محکم و صحیح نقض نشود و همینطور که بوده است باشد و هر وقت احتیاجی با استخدام اتباع بیگانه داشتید ماهمه در اختیار شما هستیم بیاورید اینجا و ما فوری تصویب می کنیم و این قانون را با این استحکام خدشه دار نفرمائید (آفرین).

نایب رئیس - آقای دکتر یزدان پناه بفرمائید.

دکتر یزدان پناه - بنده تصور می کنم در تصویب لوائح بطور کلی، این لایحه هم بجای خود محفوظ اگر بجهت تنظیم و تنبیه اش و فلسفه اینکه چرا تهیه و تقدیم شده است توجه نشود مسلماً نتیجه گیری گمراه کننده است جناب آقای دکتر مدرسی قانون هم مثل هر ارگانیسم زنده دیگر يك روزی با توجه بشرايط اجتماعی بوجود می آید سیر تکاملی خودش را طی میکند و يك موقعی مثل هر موجود زنده دیگر از بین میرود و لغو میشود قانون کثرت مستخدمین خارجی نمیتواند از این شکل کلی مستثنی باشد (فرهاد پور - قانون اساسی است) قانونی است عادی مجلس تصویب کرده قانون اساسی هم نیست قانون استخدام مستخدمین خارجی دو ماده داشته است یکی را جناب آقای دکتر مدرسی فرانت فرمودند دیگری را هم من فرانت می کنم ماده دوم میگوید پس از تصویب این نکات یعنی نکات ماده اول سایر شرایط را دولت تعیین و کثرت را امضاء می کند بنا بر این حتی در همان قانون هم با توجه به شرایط آن موقع مقدار زیادی در زمینه استخدام مستخدمین خارجی آزادی عمل برای دولت گذاشته شده بود اگر غایت شود بشرايطی که قانون کثرت مستخدمین خارجی تصویب شده است سال ۱۳۰۱ بوده است و آنهمه گرفتاری آنهمه قید و بند آنهمه مشکلات سیاست خارجی در مملکت بوده ساربه استعمار هنوز در گوشه و کنار این مملکت دیده میشده است خوشخانه بلالوع دودمان پهلوی در طی سالیهای بعدی یکی بعد از دیگری این گرفتاریها بشدیج حل شده است در آن موقع گذشتن این قانون لازم بود چون آن موقع برای ما يك سوئدی يك فرانسوی يك ملیت دیگر فرق میکرد ولی امروز بنده تصور نمی کنم چنین مطلبی مطرح باشد

که ما از مشرق کارشناس بیاوریم یا از مغرب، فارغ از این بحث کلی الان ما بحثمان این است که مملکت باستی روز بروز روبه پیشرفت و ترقی برود و توسعه مانی و عواملی دارد و اولین عامل توسعه و پیشرفت انسان است خودمان قبول داریم که درست سیصدسال بی خبری ما را از قافله تمدن و علم و فرهنگ دور نگه داشته است باینشرفتنیکه در شئون اجتماعی و اقتصادی ما هست باندازه کافی کارشناس نداریم يك کارشناس ممکن است شش ماه بخواهد بیاید ایران و برگردد میشود برای شش ماه قانون بیاید اینجا يك شور دو شور در مجلس بگذراند در سنا برود به کمیسیون برود (دکتر مدرسی - مجلس آمادگی دارد) مسئله آمادگی نیست هر قانونی را به پیشیند با سیستم فعلی بخواهیم بگذرانیم يكسال طول میکشد شفا يك کارشناس ممکن است بیاورید برای مبارزه با يك آفتی و شش ماه بیشتر نمائید این قانونش اگر بخواهد بیاید اینجا تصویب شود يكسال طول میکشد بنده استدعا می کنم آقایان دوستانیکه در مخالفت با این ماده می خواهند صحبت کنند توجه داشته باشند که ما درجه شرايطی قانون قبلی را داشتیم و در چه شرايطی آمدیم نسبت به این تغییرات تصمیم بگیریم تغییرات چیست ماده دوم قانون کثرت مستخدمین خارجی همان است که اینجا هست تنها تغییری که داده شده است این است که شرايط استخدام، ملیت و حقوق را گذاشته است در اختیار هیئت دولت با این تفاوت که در هر مورد گزارش را می آورد به مجلس شورای ملی از نظر بررسی تا هر دستگامی مستقیماً خودش اینکار را نکند و بهیچ جهت استخدام برای کلیه دستگامها در اختیار هیئت وزرا گذاشته شده است و بنده برای استحضار جناب آقای دکتر مدرسی عرض می کنم که با تصویب این قانون اختیارات کلیه دستگامها در مورد استخدام خارجی از این خواهد رفت یعنی يك شکل کلی تری خواهد داشت با يك ضابطه خیلی عمومی تعرض دیگری ندارم (احسن).

نایب رئیس - آقای دکتر عاملی بفرمائید.

دکتر عاملی - جناب آقای رئیس همکاران ارجمند متأسفانه با خوشخانه من هم مثل جناب آقای دکتر مدرسی با این لایحه مخالف هستم و توضیحانی هم که جناب آقای دکتر یزدان پناه فرمودند از لحاظ من قانع کننده نیست تحولات اجتماعی و اینکه قانون شرايطش ارتباط دارد کاملاً صحیح است ولی يك مجوزی نیست که ما هر چه را که در سابق داشتیم

در سابق تصدیق کردیم باینهم و دیگر گوش کنیم که ضرورت دارد عواملی در زمان تصویب این قانون بوده است که میترسش نرس از بیگانه بوده است در این عامل امروز تغییرات مهم و اساسی پیش آمد اما عوامل دیگری هم بوده است که در آن زمان نمیتوانسته مطرح بشود اینها هم در طی مدت بزرگ به نیم قرن پیش آمده درست است که ما امروز سیاست مستقل ملی داریم و این حق را برای خودمان مثل همیشه فائل هستیم که ما هر دولتی که منافع ما ایجاد کند طرف معامله باشیم و از هر کشوری که بخواهیم کارشناس استخدام کنیم در این امور تردیدی نیست ولی از طرفی هم تحولاتی پیش آمده دیگر گونیهائی پیش آمده که این تحولات و دیگر گونیها ایجاد میکنند که ما چنین لایحه ای نداشته باشیم و بهمان قانون سابق بسازیم این تحولات تحول در سیستم آموزشی کشور است که ما انتظار داریم بعد از گذشت این زمان نیاز کمتری اصولاً کارشناس خارجی داشته باشیم اساساً زمانی بود در زمان تصویب قانون سابق ما اصلاً در کشور دانشگاهی نداشتیم که متخصص تربیت کند امروز دانشگاههای متعدد داریم وزارت علوم و آموزش عالی داریم که نظارت بر دانشگاههای مختلف میکند چطور ممکن است اینها را بحساب بیاوریم ما امروز انتظارمان از حکومت این است که ما در وضعی قرار دهیم که احتیاج بکارشناس خارجی نداشته باشیم و این احتیاج منحصر بموارد محدود باشد وقتی منحصر بموارد محدود است هیچ احتیاجی نداشت که لایحه اش به مجلس بیاید و این سنت پارلمانی ایران هم شکسته شود این یکی از عواملی است که نسبت به سابق و زمان تصویب قانون سابق فرق اساسی کرده یعنی عامل آموزش و از آن بلند این یکی از مواردیست که مجلس می تواند برنامه های اجتماعی و آموزشی دولت را مورد مذاکره قرار دهد یعنی هر بار که لایحه استخدامی چند کارشناس در مجلس شورای ملی مطرح شد در حقیقت سیاست آموزشی و اجتماعی دولت است که مطرح می شود و جای این سؤال را باقی میگذارد که چرا تاکنون برای تربیت اینگونه متخصصین در این کشور فکری نشده شما اگر ده سال دیگر بیاید و لایحه ای بیاورید که مثلاً بخواهیم متخصص آب شناسی و کارهای مربوط به آب استخدام کنیم قبل از اینکه يك لایحه برای استخدام تقدیم کرده باشید يك لایحه و يك

سند ارائه داده اید مبنی بر عدم کفایت سازمانهای آموزشی و رویه های اجتماعی و اقتصادی خودتان و بنا بر این بنده مصرم که سیاست اقتصادی و اجتماعی دولت که مطرح می شود از آن بالاتر سیاست آموزشی دولت که مطرح می شود وقتی می گوید فلان کارشناس را می خواهیم این سیر سیاست مطرح می شود و فرصت ارزیابی و به مجلس داد می شود اگر ما این حق نظارت را از مجلس بگیریم برده کشیده خواهد شد بر نواقص سیاستهای اقتصادی و بویژه آموزشی مملکت و با بن دلیل نمی بایست این حق نظارت عالی از مجلس گرفته بشود اما تحولات دیگری هم پیش آمده نظام استخدامی مملکت در ۱۳۰۱ با هر دیدی که نگاه کنیم با بن آشفته کی و افشاح نبوده است (صحیح است) این تبعیضها در مورد حقوقها نبود این رویه های بی اساس در مورد سپردن مال ملت بدست شرکتهائی که از شرکتهای خصوصی می بند و بار ترعد می کنند نبود (دکتر طالع - سؤدجو تیر) و در مورد سیاست بازرگانی دولت باید اذعان کنیم که سیاست موقفی نداریم حجم سرمایه ای که با بن سازمانها فرستاده شده با ضرب بهره هیچ تناسبی ندارد و اگر جنبه سیاست بازرگانی را کنار بگذاریم و سودی نخواهیم و خودمان را ملزم بدانیم که هر ساله زیان آن را بپردازیم آنوقت باید به پیشین در زمینه سیاست های اجتماعی چه موقفیت بدست آوردیم توانسته ایم قیمتها را تثبیت کنیم، توانسته ایم نیروی اجتماعی مناسب با کشور تأمین کنیم و نیروی قابل را با بن کشور ارائه بدهیم اگر چنین سیاستهایی را این دستگامها اجرا کرده بودند شاید امروز اساساً احتیاج نداشت که فکر این را بکنیم که کارشناس خارجی استخدام نکنیم بنا بر این نه يك چنین دستگامهای فافصلاحت و شکست خورده در اجرای سیاست خودشان در اجرای برنامه های خودشان چطور يك اختیار جدیدی بدهیم ما از استخدام های داخلی آنها هم نگران هستیم ما از این حقوقهای بی نهایت کم میبریم و از نگران هستیم و آنرا خطرناک اعلام نمی کنیم چطور می توانیم بدست يك چنین سازمانی که هنرشان شکستن هر نوع ضابطه و بی نظمی در نظام استخدامی کشور هست باین اختیار جدیدی بدهیم، بشهادت همه شما، دو سال است در این مجلس پیشنهاد میشود که این شرکتهای صورت دخل و خرج به وزارت دارائی بدهند بكمك شما آقایان اکثریت این پیشنهاد در دست شرکتهائی که حاضر نیستند صورت حساب خودشان را

بدقوه ناظره کشور بدهند بچنین شرکتی می خواهید اجازه بدهید که کارشناس خارجی استخدام کنند (دکتر یزدان پناه - ترازنامه دارد بطور مطالعه فرموده اید) صورت درآمد و هزینه حاضر نشده بهر حال آن بحثی است که فرصتش بسیار پیش خواهد آمد چون در تمام این لوایحی که بعداً خواهد آمد فرصت را داریم و باهم صحبت خواهیم کرد ولی بهر حال آشننگی های اقتصادی هست و سیاستهای توجیه نشده بازرگانی هست و بدست کسانی که سیاستشان بر ما مشهود هست نمیتوانیم اجازه بدهیم و از این گذشته اصولاً مراد از با خارجی و استخدام و استفاده از پرسنل خارجی کاری است کارمندی است نمیگویم لازم نیست شاید تساهلای آینده لازم باشد اما کار مہمی است و در ترتیب قانونگذاری یک رعایتی از نظر اهمیت موضوع شده است شأن مجلس تصویب است شأن دولت و شأن تصویبی هیئت دولت تصویب آئین نامه است شأن مجلس تصویب قانون است این نشانه اهمیت است و الاهی اشکالی ندارد و هر دولت ممکن است که بتواند قانون را بهتر تنظیم کند ولی شأن مجلس این است که آنرا تصویب کند در ضمن قانون آئین نامهای منظور شده آن آئین نامه را دولت یا یک مقام دیگری توانند تصویب بکنند اما از نظر اینکه میدانیم مسئله ارتباط با کارشناس خارجی مهم است و این موضوعی است که با توسعه امور اقتصادی در همین عامل ایراد هست که با توسعه امور اقتصادی ما باید بتدریج نیازمند به کارشناس خارجی کم بشود و این پیش بینی که میگوئیم و دائماً روز افزون خواهد بود نمی بایست پیش بینی صحیح تصور بشود و اگر بدعا اول اقتصادی توجیه کردیم و بدعا اول انسانی که باید توسعه و رشد بکنیم توجیه نکردیم بنابراین از لحاظ اهمیت از لحاظ تغییرات و آشننگی هایی که در سیستم استخدامی هست بهمان دلیل که شرایط عمومی کشور ایجاد می کند که انقلاب اداری اجرا شود که باز یک شرط جدیدی است که در سال ۱۳۰۶ مطرح نبود ولی امروز مطرح است و بعنوان یکی از اصول انقلاب ایران است و مؤلفان انقلاب اداری این نیست که در نوشتن شناسنامه نگیرند یا اداره ثبت اسناد رویه مخصوص برای کارش داشته باشند مناسف هستم که دولت شما انقلاب اداری را تنها با این معنی تعبیر و تفسیر میکند و در نتیجه بودجه از آن صحبت کرده بنابراین در شرایطی که لازم است انقلاب اداری انجام شود باید این حق نظارت برائی مجلس باقی بماند تا زمانی که کلیه سازمانهای اداری ما منطبق

باشراط جدید نشیده اند مجلس از حق نظارت سابق خودش برخوردار باشد و بعنوان یک محک نظارت دائمی که مربوط به استخدام کارشناسان خارجی است بررسی کند.

نایب رئیس - آقای داود مؤید امینی بفرمائید (گفته شد نیستند) آقای دکتر درودی بفرمائید.

دکتر درودی - مسائلی که اینجا توسط همکاران محترم مطرح شد قبلاً در فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین مطرح شده بود اجازه بدهید بنده قبلاً یکی از فرمایشات شاهنشاه را اینجا عرض کنم و بنده واقعاً شفته این فرمایش هستم بخصوص این قسمت که میفرمایند بعضی از مردم بسیار خوشبین اند و بعضی بدبین ولی انسان باید واقع بین باشد البته در مطالبی که راجع به این لایحه گفته شد این مشکلات هست ولی اگر این لایحه تصویب نشود باید بگویم تالی فاسدان چه خواهد بود، بنده این را در کمیسیون عرض کردم ما اگر در قوانین موانع زیادی ایجاد بکنیم مشاهده شده است که اجراء قوانین قاچاق ایجاد میشود یعنی فرار از قوانین ایجاد قاچاق می کند و دوم مورد استخدام داخلی و استخدام خارجی است بنده قبلاً تجربه ای که از استخدام مستخدمین داخلی دارم عرض میکنم تا بعد برسیم به مستخدمین خارجی میدانم شما بخاطر دارید که از سال ۲۵ بعد همیشه در بودجه ها ذکر میشود که استخدام جدید بهر نحو ممنوع است و لسی بعنوان روز مزد و بطرق دیگر افرادی مستخدم میشوند سال بعد که عین این ماده ذکر میشود که استخدام بهر نحو ممنوع است می دانید بطور توجیه میگردند میگویند قانون عطف بماسبق نمیشود پس آنهایی که با ارسال استخدام شدند استخدامشان درست است و نتیجه این کاری میشد؟ این میشد که استخدام بر اساس ضابطه جدیدی نبوده و هر کسی را در هر کجا که میخواستند استخدام میکردند و بالتبع این شده است که الان مستخدمین دولت در حال حاضر حاضر شرایط احراز شغل مربوط نیستند یعنی اگر این منع نبود حداقل مستخدمینی که استخدام میشوند باید شرایطی مطلوبی استخدام میشوند. بالاخره در یکی از بودجه ها اجازه استخدام داده شد که اگر سازمان وزارتخانه ها مستقر و بالاخره قانون استخدام تصویب و اشخاصی که می خواهند استخدام بشوند امتحان و بر اساس آن امتحان افراد استخدام میشوند در مورد مستخدمین خارجی

نایب رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بود در شور موافق رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماددا اول قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵ - دره واردی که استفاده از متخصصین فنی خارجی لازم باشد وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی و مؤسسات و شرکتیهای دولتی و وابسته بدولت میتوانند با تصویب هیئت وزیران متخصصین مزبور را استخدام کنند شرایط و مدت خدمت و میزان دستمزد و سایر ترتیبات مربوط به متخصصین پس از تصویب هیئت دولت قابل اجرا است.

تبصره ۱۵ - در قرارداد با هر یک از متخصصین خارجی بموجب ماده صریحی باید قید شود که مداخله در امور سیاسی و تخلف از قوانین مملکتی و نظامات داخلی و اداری موجب نقض قرارداد بوده و هیچگونه حقی برای مستخدمین متخلف تصور نخواهد بود.

تبصره ۲۵ - دولت مکلف است گزارش مربوط بموارد فوق را در آخر هر سال با اطلاع مجلسین بفرساند.

نایب رئیس - نسبت بماده ۱۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادت رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید ماده ۱ قانون استخدام متخصصین فنی خارجی بشرح زیر اصلاح شود.

ماده ۱۵ - در هر مورد که استفاده از متخصصین فنی خارجی لازم و غیر قابل اجتناب باشد وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی و مؤسسات و شرکتیهای دولتی و وابسته بدولت می توانند طبق ضوابطی که اصول آن به تصویب کمیسیونهای استخدام و دارائی مجلسین خواهد رسید متخصصین مورد احتیاج را بخدمت بگمارند شرایط و مدت خدمت و میزان دستمزد و سایر ترتیبات مربوط بر اساس ضوابط فوق الذکر پس از تصویب هیئت دولت قابل اجرا است.

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید تبصره ۲ ماده ۱ قانون

همه منظور اما امروز اگر واقعاً دستگاهها احتیاج بمستخدمین خارجی داشته باشند مستخدم خارجی میآورند منتهی حالا باسم مهندس مشاور میآورند ولی آنوقت چه اشکالی در وضع مهندس مشاور پیدا میشود مهندس مشاور با قرارداد استخدام میشود که کاری را انجام بدهند این کار قیمتش معلوم نیست و وقتی نگاه میکنیم حقوق این مهندس مشاور چندین برابر کارشناس خارجی مشابه است که دستگاه بیاورد مشکل دوم این مهندسین مشاور که متخصص هست و اطلاعاتش هم از ما بیشتر است اگر بیشتر نباشد که استخدام نمیکنیم آنوقت این طرق مختلف کلاه سر ما میگذارد حالا یک مورد را مثال میزنم که در مورد کاروزارت آب و برق است فرض بفرمائید یک مهندس مشاور می آید پروژه ساختن یک سد را می دهد خرج عمده تهیه این پروژه تهیه آمار است جمع آوری اطلاعات است که در دستگاههای آب و برق جمع آوری میشود و این بخرج دولت است ولی محاسبه کار مهندس مشاور بر نرخ بین المللی است که می آیند و حساب می کنند بنابراین اگر بیاوریم این اجازه را بدهیم این تالی فاسد از بین می رود ولی یک مسئله دیگری که می خواهیم عرض کنیم ما در کارها عادت نکرده ایم به تمیزی بعدی اگر در کارها بخواهید که اول تمیزی بشود آن نتیجه گیری که باید گرفته نمیشود یعنی فرض کنید هر یک نفری که استخدام میشود به بنیم نتیجه کارش چیست باید آخر سال مجموع کار مستخدمین را بیاوریم بررسی کنیم آن وقت بهتر میتوانیم نتیجه گیری کنیم مخصوصاً حالا که بودجه بر نامه است بهتر است کنترل هم بر نامه ای شود یعنی تمیزی بعدی امروز وضع دنیا طوری شده که بین ممالک دادوستد نیروی انسانی میشود میگویند است مادر کشور متخصصینی داشته باشیم که ممالک دیگر نداشته باشند این کارشناسها بممالک دیگر میروند و از کشورهای خارج کارشناس میآوریم کشورهایائی که با هم در وضع مساوی قرار داریم مثلاً کشورهای مجاور مثل هندوستان یا کشورهایائی که در سطح خیلی پائین تر از ما قرار دارند ولی در یک رشته بخصوص از ما بالاتر هستند ما از آنها در آن رشته کارشناس میگیریم و در رشته های مورد احتیاج آنها کارشناس میدهم باین ترتیب ما احتیاج زیادی پیدا میکنیم بکارشناس و تعدادش هم زیاد خواهد شد و اگر برای هر کدام از اینها بخواهیم لایحه بیاوریم دچار اشکال زیاد خواهیم شد.

استخدام متخصصین فنی خارجی بشرح زیر اصلاح شود.

تبصره ۲- دولت مکلف است گزارش مربوط به هر مورد را ظرف یکماه باطلاع مجلسین برساند.
دکتر اعتمادی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً برای اینکه مجلس شورای ملی از تعداد و ملیت و رشته تخصصی متخصصین فنی خارجی استحضار داشته باشد پیشنهاد مینماید در تبصره ۲ لایحه قانون استخدام متخصصین فنی خارجی بعد از فوق را اضافه شود. و همچنین تعداد متخصصین با رشته تخصص و ملیت آنها.

با تقدیم احترام - دکتر ستوده

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید تبصره زیر به ماده يك لایحه قانون استخدام متخصصین فنی خارجی اضافه شود.

تبصره ۳- استخدام کارشناس خارجی در صورتیکه کارشناس داخلی در همان رشته وجود داشته باشد و یا پرداخت حقوق و دستمزد به کارشناسان خارجی بیش از موارد مشابه قبلی ممنوع است. دکتر طالع

نایب رئیس - ماده دوم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵- قانون شرایط اساسی کثرت مستخدمین خارجی مصوب ۲۳ عرق ۱۳۰۱ شمسی از تاریخ اجرای این قانون لغو میشود.

نایب رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره زیر به ماده ۲ قانون استخدام متخصصین فنی خارجی اضافه شود.

تبصره - قرار داد های مستخدمین خارجی که در تاریخ اجرای این قانون در خدمت دولت هستند تا پایان مدت بقوت خود باقی است. دکتر اعتمادی

نایب رئیس - لایحه و پیشنهادات برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۱ - طرح گزارش شور اول کمیسیون علوم و آموزش عالی راجع به هیئت های امناء مؤسسات عالی علمی

نایب رئیس - گزارش شور اول هیئتهای امنای مؤسسات عالی علمی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون علوم و آموزش عالی بمجلس شورای ملی

کمیسیون علوم و آموزش عالی در جلسات عیدیه با حضور آقای دکتر رهنما وزیر علوم و آموزش عالی لایحه شماره ۲۹۱۲۶ مورخ ۹/۱۰/۴۸ دولت راجع به هیئتهای امنای مؤسسات عالی علمی دولتی راکه بشماره ۱۰۷۳ چاپ شده است برای شور اول مطرح کرد و با اصلاحاتی بشرح زیر بتصویب رسانید.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
قانون هیئتهای امنای مؤسسات عالی علمی

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون هیئتهای امنای دانشگاهها و مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی که در این قانون مؤسسات عالی علمی نامیده میشوند و براساس قانون تشکیل و اختیارات هیأت امناء دانشگاه تهران بوجود آمده با توجه و رعایت قانون تاسیس وزارت علوم و آموزش عالی طبق مقررات زیر تشکیل خواهد شد.

ماده ۲ - هیئتهای امنای مؤسسات عالی علمی از اعضاء زیر تشکیل میشود:

۱- وزیر دربار شاهنشاهی.

۲- وزیر علوم و آموزش عالی.

۳- وزیر دارائی.

۴- یکی از وزراء به انتخاب هیأت دولت.

۵- پنج نفر از شخصیت های برجسته ایرانی

که در مورد هر مؤسسه عالی علمی به پیشنهاد وزیر علوم و آموزش عالی و فرمان های بومی برای مدت سه سال انتخاب میشوند و انتخاب مجدد آنان بلا مانع است.

تبصره ۱ - ریاست عالی هیأت امنای هر يك از دانشگاهها و ریاست هیئت امنای هر يك از سایر مؤسسات عالی

علمی فرمان های بومی تعیین خواهد شد.

ریاست عالی هیأت امنای دانشگاه یا رئیس هیأت امنای مؤسسه عالی علمی، یکی از اعضاء هیأت امناء را بعنوان نایب رئیس تعیین خواهد کرد.

تبصره ۲ - رؤسای مؤسسات عالی علمی بدون حق رأی در جلساتی که هیأت امناء لازم بدانند شرکت خواهند کرد.

تبصره ۳ - دبیر هیأت امناء به پیشنهاد رئیس مؤسسه عالی علمی و تصویب ریاست عالی هیأت امناء تعیین میگردد.

تبصره ۴ - هنگام بررسی امور و مقررات مربوط به امور استخدامی و اداری از دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی و هنگام بررسی امور و مقررات مالی و بودجه ای از رئیس دفتر مرکزی بودجه برای شرکت در جلسات مربوط دعوت خواهد شد.

تبصره ۵ - در مورد مؤسسات عالی آموزشی هنری که در آینده به استناد این قانون زیر نظر هیأت امناء قرار خواهند گرفت، شخصیت های موضوع بند ۵ این ماده از طرف وزیر فرهنگ و هنر پیشنهاد خواهد شد.

ماده ۳ - وظائف هیأت امناء بقرار زیر است:

۱- پیشنهاد انتصاب رئیس مؤسسه عالی علمی که بموجب فرمان های بومی منصوب خواهد شد.

۲- تصویب سازمان مؤسسه عالی علمی که از طرف رئیس مؤسسه پیشنهاد میشود.

۳- تصویب مقررات مربوط به امور استخدامی هیأت علمی و فنی مؤسسه عالی علمی شامل کمک مربی، مربی و دستیاران و استادان و دانشیاران و استادان و شاغلین خدمات تحقیقاتی به پیشنهاد رئیس مؤسسه عالی علمی.

هیأت های امناء در تصمیمات خود مقررات و ضوابط استخدامی کادر آموزشی مؤسسات عالی علمی را که وزارت علوم و آموزش عالی بنا به پیشنهاد شورای هم آهنگی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بتصویب رسانیده است رعایت خواهند کرد.

آنقسمت از مقررات استخدامی هیأت علمی و فنی که مربوط به تعیین پایه حقوق و حقوق بازنشستگی مستخدمین رسمی هیأت علمی باشد پس از تصویب کمیسیونهای علوم و آموزش عالی و تداراتی و استخدام مجلسین قابل اجرا خواهد بود.

۴- رسیدگی و تصویب بودجه مؤسسه عالی علمی و واحد های تابعه و وابسته که از طرف رئیس مؤسسه عالی علمی پیشنهاد میشود.

۵- نظارت بر امور اداری و مالی و استخدامی مؤسسه عالی و تصویب حساب های سالانه مؤسسه.

۶- کوشش در جلب کمک بخش خصوصی در زمینه های مالی و تجهیزاتی و ساختمانی.

ماده ۴ - کمک دولت به هر يك از مؤسسات عالی علمی و مؤسسات تابعه و وابسته به آنها همه ساله در بودجه کل کشور منظور میگردد و وزارت دارائی در اول هر سه ماه اعتبار سه ماهه را بآخذ سه دوازدهم بودجه مصوب کلاً در اختیار هر يك از مؤسسات عالی علمی خواهد گذاشت. مؤسسه عالی علمی حساب یا حسابهای مخصوصی با اطلاع خزانه داریکل در یکی از بانکهای دولتی باز و اعتبارات در یافتی را به حسابهای مزبور منتقل مینماید.

ماده ۵ - مؤسسات عالی علمی و وابسته مشمول قانون محاسبات عمومی و آئین نامه معاملات دولتی و سایر قوانین و مقررات مالی مربوط به مؤسسات دولتی نخواهند بود. امور مالی و معاملاتی مؤسسات عالی علمی بموجب آئین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیأت امناء خواهد رسید. ترتیب رسیدگی به امور مالی جاری و حسابها و همچنین ترتیب مصرف کلی اعتبارات و اجازه وصول درآمدهای اختصاصی و نحوه مصرف آن بر طبق مقرراتی است که در حدود این قانون به پیشنهاد مؤسسه عالی علمی از طرف هیأت امناء تصویب خواهد شد.

ماده ۶ - رسیدگی به حسابهای سالانه مؤسسات عالی علمی و واحدهای تابعه و وابسته بوسیله هیأت حسابرسی که از طرف هیأت امناء انتخاب میشود بعمل خواهد آمد و پس از تصویب هیأت امناء از طریق وزارت علوم و آموزش عالی برای درج در لایحه تفریح بودجه بدیوان محاسبات ارسال میگردد.

ماده ۷ - مؤسسه عالی علمی میتواند با تصویب هیأت امناء هر يك از مؤسسات با واحدهای تولیدی خود را که صلاح بداند بصورت بازرگانی با شرکت سهامی با مشارکت مؤسسات دیگر اداره نماید. اساسنامه این قبیل مؤسسات بتصویب هیأت امناء خواهد رسید.

ماده ۸ - قانون تشکیل و اختیارات هیات امنای دانشگاه تهران مصوب تیر ۱۳۳۶ و قوانینی که با استناد ماده ۹ آن قانون تصویب رسیده و نیز کلبه مواردی از قوانین مربوط به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که در زمینه امور مالی و استخدامی تصویب رسیده است و قانون اجازه استخدام معلمان خارجی دانشگاههای شهرستانها مصوب تیر ماه ۱۳۳۴ و قانون تأسیس شورای مرکزی دانشگاهها مصوب نهم آذرماه ۱۳۳۴ از تاریخ تصویب این قانون ملغی است.

تبصره ۱ - کلیه اختیارات و وظائف شورای مرکزی دانشگاهها با استثنای آن قسمت که طبق ماده ۳ این قانون به هیئت امنا محول شده است بوزارت علوم و آموزش عالی منتقل و تفویض میگردد.

تبصره ۲ - تا زمانیکه آئین نامه های اجرائی این قانون تصویب نشده است طبق مقررات زمان تصویب این قانون عمل خواهد شد.

ماده ۹ - آئین نامه های اجرائی این قانون از طرف رئیس مؤسسه عالی علمی پیشنهاد و تصویب هیئت امنا خواهد رسید.

ماده ۱۰ - وزارت علوم و آموزش عالی میتواند مقررات این قانون را در صورت اقتضاء در هر يك از مؤسسات عالی علمی دیگر نیز بموقع اجرا گذارد.

ماده ۱۱ - وزارت علوم و آموزش عالی مأمور اجرای این قانون است.

مخبر کمیسیون علوم و آموزش عالی - دکتر قهرمان گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۵ بهمن ماه ۱۳۳۸ بحضور نماینده دولت لایحه هیاتهای امنای مؤسسات عالی علمی دولتی را برای شور اول مطرح و مصوبه کمیسیون علوم و آموزش عالی را در این مورد تائید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - محمد ذبیح

گزارش شور اول از کمیسیون فرهنگ و هنر بمجلس شورای ملی

کمیسیون فرهنگ و هنر در جلسه ۱۰ اسفندماه ۱۳۳۸ بحضور نماینده دولت تبصره ۵ ماده ۲ لایحه راجع به هیاتهای امنای مؤسسات عالی علمی دولتی را مطرح و مصوبه کمیسیون علوم و آموزش عالی را در این مورد تائید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون فرهنگ و هنر - مجید محسنی مهر

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۱ اسفندماه ۱۳۳۸ بحضور آقای دکتر رهنما وزیر علوم و آموزش عالی لایحه هیاتهای امنای مؤسسات عالی علمی دولتی را مطرح و با الحاق تبصره ای بعنوان تبصره ۶ ماده ۲ مصوبه کمیسیون علوم و آموزش عالی را تائید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

تبصره ۶ - در صورتیکه در موارد استثنائی حضور شخصیت های پیش بینی شده در بند ۲ و ۳ در جلسه ای مقدر نباشد میتواند قائم مقام خود را برای شرکت در جلسات مذکور معرفی نمایند.

مخبر کمیسیون دارائی - علی اکبر دانشمند

دکتر قهرمان (مخبر کمیسیون علوم و آموزش عالی) - در لایحه ای که در دست نمایندگان محترم هست چند اشتباه جایی وجود دارد که در گزارش اصلی درست خوانده شد و قسمت اعظم اشتباه رفع شد توجه فرمائید در ماده ۴ اولاً سطر سوم مصرف باید بشود مصوب، یعنی باین ترتیب باید شود « وزارت دارائی در اول هر سه ماه اعتبار سه ماهه را به ماخذ سه دوازدهم بودجه مصوب کلا در اختیار هر يك از مؤسسات عالی علمی خواهد گذاشت » بنابراین مصرف باید مصوب باشد و ماده ۴ به جمله « منتقل مینماید » ختم میشود و ماده ۵ شروع میشود باین ترتیب که

ماده ۵ - مؤسسات عالی علمی و واحدهای تابعه و وابسته مشمول قانون محاسبات عمومی و آئین نامه معاملات دولتی و سایر قوانین و مقررات مالی مربوط به مؤسسات دولتی نخواهد بود.

این دو خط حذف شده که باید نوشته شود و دنباله آن جملات « امور مالی و معاملاتی مؤسسات علمی بموجب آئین نامه ای خواهد بود الی آخر ... » پس در حقیقت سه سطر اشتباه جایی بود حذف شده يك کلمه مصوب هم مصرف نوشته شده که باید اصلاح شود (دکتر اشفندیاری - آقای دکتر قهرمان آن کلمه دولتی هم از عنوان لایحه افتاده (خبر) در آنجا هم بحث بود در لایحه آنطور که جناب آقای دکتر خاطر همست نبود البته در سطر سوم مقدمه هست (دکتر عظیمی - در لایحه بود و حذف شده) الان شامل مؤسسات غیر دولتی هم میشود (دکتر عظیمی - ماده ده مصوبه نوشته شده و وزارت علوم و آموزش عالی میتواند مقررات این قانون را در صورت اقتضا در هر يك از مؤسسات عالی علمی دیگر نیز بموقع اجرا گذارد).

نایب رئیس - آقای دکتر سعید حکمت فرمائید. **دکتر سعید حکمت** مخالفتی که بنده از نقطه نظر لایحه هیئت امنا بعرض میرسانم در جلسات متعددی که در خدمت آقای رئیس کمیسیون از نقطه نظر رسیدگی باین لایحه شرکت کرده بودیم مطلبی پیش آمد کرد که در کمیسیون مطرح شد و پیشنهادی بود که از طرف کمیسیون دارائی داده شد بعد از مباحثات زیاد باین نتیجه رسیدیم که این تبصره ۶ از لایحه حذف شود بنده از موقعیت خواستم استفاده کنم و از نظر هیئت امنا مشکلی که این تبصره ۶ ممکن است ایجاد میکند مطالبی بعرض همکاران محترم برسانم بعد از لزوم استقلال دانشگاه و تشکیل هیئت امنای دانشگاه از نقطه نظر پیش برد مسائل علمی و فنی و بسته نبودن دست تشکیلات دانشگاهی هیئت امنا باین ترتیبی که ملاحظه میفرمائید برای دانشگاهها تشکیل گردید ما از نقطه نظر هیئت امنا نظر کلیمان این بود که مسلماً آقایان وزراء هیئت امنا برای تمام تشکیلات هستند و هر آن می توانند برای تمام کارهای جاری مملکتی رسیدگی کنند نظر بر این بود که در این قبیل کارها سرعت عملی باشد آمدند گفتند که سه چهار وزیر از هیئات دولت در هیئت امنا شرکت کنند برای اینکه کارهاشان بشرف کلی و اساسی و سریع داشته باشد آنروز بنده از نقطه نظر آقایان وزراء و شرکت کنندگان در هیئت امنا دانشگاهها بطور کلی بعلم گرفتارهای زیادی که معمولاً وزراء از نقطه نظر کارهای اجرائی دارند مطالبی بعرض رساندم خالی که بمطلبی لازم است این وزراء در هیئت

نایب رئیس - در کلیات لایحه نظر دیگری نیست؟

ماده ۱۵ - از تاریخ تصویب این قانون هیاتهای امنای دانشگاهها و مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی که در این قانون مؤسسات عالی علمی نامید میشوند و بر اساس قانون تشکیل و اختیارات هیات امنا دانشگاه تهران بوجود آمده با توجه و رعایت قانون تأسیس وزارت علوم و آموزش عالی طبق مقررات زیر تشکیل خواهد شد.

نایب رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد های رسیده قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم عنوان «قانون هیاتهای امنای مؤسسات عالی علمی» به «قانون هیاتهای امنای مؤسسات عالی علمی دولتی» تبدیل شود.

با احترام - مجید موسوی ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم اصلاح زیر در لایحه جایی شماره ۱۱۵۴ بعمل آید.

در عنوان قانون پس از علمی و در سطر دوم ماده ۱ پس از «پژوهشی» و در سطر اول ماده ۲ پس از «عالی علمی» کلمه «دولتی» اضافه شود.

دکتر استفندیاری

نایب رئیس - ماده دوم فرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲ - هیأت‌های امنای مؤسسات عالی علمی از اعضاء زیر تشکیل میشود:

۱ - وزیر دربار شاهنشاهی

۲ - وزیر علوم و آموزش عالی

۳ - وزیر دارائی

۴ - یکی از وزراء به انتخاب هیأت دولت

۵ - پنج نفر از شخصیت‌های برجسته ایرانی

که در مورد هر مؤسسه عالی علمی به پیشنهاد وزیر علوم و آموزش عالی و فرمان همایونی برای مدت سه سال انتخاب میشوند و انتخاب مجدد آنان بلا مانع است.

تبصره ۱ - ریاست عالی هیأت امنای هر يك از دانشگاهها و ریاست هیأت امنای هر يك از سایر مؤسسات عالی علمی فرمان همایونی تعیین خواهد شد.

ریاست عالی امتهای دانشگاه با رئیس هیأت امنای مؤسسه عالی علمی یکی از اعضاء هیأت امناء را بعنوان نایب رئیس تعیین خواهد کرد.

تبصره ۲ - رؤسای مؤسسات عالی علمی بدون حق رأی در جلساتی که هیأت امناء لازم بدان شرکت خواهند کرد.

تبصره ۳ - دبیر هیأت امناء به پیشنهاد رئیس مؤسسه عالی علمی و تصویب ریاست عالی هیأت امناء تعیین میگردد.

تبصره ۴ - هنگام بررسی امور و مقررات مربوط به امور استخدامی و اداری از دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی و هنگام بررسی امور و مقررات مالی و بودجهای از رئیس دفتر مرکزی بودجه برای شرکت در جلسات مربوط دعوت خواهد شد.

تبصره ۵ - در مورد مؤسسات عالی آموزشی هنری که در آینده به استناد این قانون زیر نظر هیأت امناء قرار خواهند گرفت، شخصیت‌های موضوع بند ۵ این ماده از طرف وزیر فرهنگ و هنر پیشنهاد خواهند شد.

نایب رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ آقای پرفسور مخبر فرمند بفرماید.

پرفسور مخبر فرمند - در ماده دوم بند چهار که مرقوم رفته است یکی از وزراء با انتخاب هیأت دولت بنده فکر می‌کنم که اگر عوض این بند چهار و آموزش و پرورش ملحوظ گردد از نظر اینکه از نظر علمی در واقع احاطه‌ای دارد و کمکی هست به وزیر علوم این شایسته تر است تا اینکه فرض بفرماید وزیر راه یا آبادانی و مسکن را انتخاب کنند و بفرستند آنطور که لازم است باین بحث ها محیط نیستند.

نایب رئیس - در ماده دوم نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده فرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

متمنی است مقرر فرمایند بجای بند ۴ ماده ۲ که مقرر گردیده یکی از وزراء با انتخاب هیأت دولت درج گردد وزیر آموزش و پرورش.

با تقدیم احترام جعفر مخبر فرمند

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید کلمه مرکزی از جمله رئیس دفتر مرکزی بودجه از تبصره ۴ لایحه حذف گردد.

با تقدیم احترام علی رضاریاحی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره ۶ در لایحه هیأت امنای مؤسسات علمی حذف شود.

با تقدیم احترام دکتر سعید حکمت

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً برای بهتر بشمر رسانیدن انقلاب آموزشی و بیشتر آشنا کردن دانشجویان عزیز با موریکه در سرنوشت و تعلیم و تربیت آنها مربوط میشود این جانب عقیده دارم چنانچه در هیأت امناء دانشگاه یا مؤسسه عالی علمی ۲ نفر از دانشجویان برجسته شایسته و مہین پرست شرکت نمایند سبب خواهند شد که رابطه مستقیمی بین هیأت امناء و دانشجویان برقرار گشته و حسن تفاهمی بیشتر در مؤسسات عالی علمی مزبور بوجود آید لذا پیشنهاد مینماید که در ماده ۲ قانون هیأت‌های امنای مؤسسات عالی علمی اضافه شود:

نایب رئیس - نسبت به ماده سوم نظری نیست؟ آقای دکتر شفیق امین بفرماید.

دکتر شفیق امین - در بند ۳ این ماده بنده خواستم توضیحاتی بدهم، به عقیده بنده انتخاب کادر آموزشی را بنا بر این بگردن هیأت امناء انداخت، بنظر بنده با بستی هیئت دیگری باشد که از نظر صلاحیت علمی و از نظر وقت تماس داشته باشد با وزارت علوم که بتواند آنها را بطور ثابت یعنی انتخاب مری و دانشیار و استاد بک مقرر دائمی باشد که هر روز عوض نشود.

فکر می‌کنم که آقای وزیر علوم خودشان نایب می‌کنند که مادامی که وضعیت استخدامی و آموزشی ثابت نباشد آنها دلگرم نخواهند بود، سابق همه با علاقه می‌آمدند ولی حالا هر جا که بیشتر حقوق بدهند آنجا میروند و بنده حس میکنم اگر يك مرجعی باشد فقط از نظر مطالعه و از نقطه نظر علمی و مدارك علمی و صلاحیت علمیشان در آن مرجع تصویب بشود و این را از وظایف هیأت امناء حذف کنیم بهتر خواهد بود.

نایب رئیس - نظر دیگری در ماده ۳ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادت رسیده فرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید بند ۱ ماده ۳ قانون هیأت امنای مؤسسات عالی علمی به شرح زیر تغییر یابد.

۱ - پیشنهاد انصاب رئیس مؤسسه عالی علمی که به معرفی وزارت علوم و بموجب فرمان همایونی منصوب خواهد شد.

با تقدیم احترام - دکتر حکیم شوشتری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید بند ۳ ماده ۳ قانون هیأت‌های امنای مؤسسات عالی علمی بشرح زیر اصلاح شود:

.. هیأت‌های امناء در تصمیمات خود مقررات و ضوابط استخدامی کادر آموزشی مؤسسات عالی علمی را که از طرف وزارت علوم و آموزش عالی اعلام خواهد شد رعایت خواهد کرد.

باسپاس بسیار دکتر طالع

ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در لایحه قانونی هیأت‌های امنای

۶ - دو نفر از دانشجویان ممتاز در دانشگاه یا مؤسسه عالی علمی با انتخاب رئیس دانشگاه یا مؤسسه عالی علمی با تقدیم احترام - دکتر ستوده

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که در سطر اول ماده ۲ کلمه اعضاء به کلمه اشخاص تبدیل یابد و ضمناً در بند ۵ ماده ۲ جمله شخصیت‌های برجسته ایرانی به جمله شخصیت‌های علمی کشور تغییر یابد. با تقدیم احترام - ملک زاده

نایب رئیس - ماده سوم فرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳ - وظائف هیأت امناء بقرار زیر است:

۱ - پیشنهاد انصاب رئیس مؤسسه عالی علمی که بموجب فرمان همایونی منصوب خواهد شد.

۲ - تصویب سازمان مؤسسه عالی علمی که از طرف رئیس مؤسسه پیشنهاد میشود.

۳ - تصویب مقررات مربوط به امور استخدامی هیأت علمی و فنی مؤسسه عالی علمی شامل کمک مری، مری و دبیران و اساتید اران و دانشیاران و استادان و شاغلین خدمات تحقیقاتی به پیشنهاد رئیس مؤسسه عالی علمی.

هیأت‌های امناء در تصمیمات خود مقررات و ضوابط

استخدامی کادر آموزشی مؤسسات عالی علمی را که وزارت علوم و آموزش عالی بنا به پیشنهاد شورای هم‌آهنگی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تصویب رسانیده است رعایت خواهند کرد.

آن قسمت از مقررات استخدامی هیأت علمی و فنی که مربوط به تعیین باید حقوق و حقوق بازنشستگی مستخدمین رسمی هیأت علمی باشد پس از تصویب کمیسیونهای علوم و آموزش عالی و دارائی و استخدام مجلسین قابل اجرا خواهد بود.

۴ - رسیدگی و تصویب بودجه مؤسسه عالی علمی و واحدهای تابعه و وابسته که از طرف رئیس مؤسسه عالی علمی پیشنهاد میشود.

۵ - نظارت بر امور اداری و مالی و استخدامی مؤسسه علمی و تصویب حساب‌های سالانه مؤسسه.

۶ - کوشش در جلب کمک بخش خصوصی در زمینه‌های ملی و تجارانی و ساختمانی.

مؤسسات عالی علمی در ماده ۳ ردیف ۳ سطر پنجم بعد از کلمه کادر آموزشی کلمه (دانشگاهها) اضافه شود.

دکتر عبدالعلی امامی خوئی

نایب رئیس - ماده چهارم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - کذب دولت به ذریک از مؤسسات عالی علمی و مؤسسات تابعه و وابسته به آنها همه ساله در بودجه کل کشور منظور میگردد و وزارت دارائی در اول هر سماع اعتبار سه ماهه را بمانند سده و اوژدم بودجه مصوب کلادرا اختیار هر يك از مؤسسات عالی علمی خواهد گذاشت. مؤسسه عالی علمی حساب یا حسابهای مخصوصی با اطلاع خزانه دار بکل در یکی از بانکهای دولتی بازو اعتبارات دریافتی را به حسابهای مزبور منتقل مینماید.

نایب رئیس - نسبت بماده ۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید سطر اول ماده ۴ لایحه قانون هیاتهای امنای مؤسسات عالی علمی بشرح زیر اصلاح گردد.

ماده ۴ - برای هر يك از مؤسسات عالی علمی و مؤسسات تابعه و وابسته به آنها همه ساله در بودجه کل کشور اعتبار بصورت کمک منظور میگردد.

باتقدیم احترام - سید محمد علی مرتضوی

نایب رئیس - ماده پنجم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - مؤسسات عالی علمی و واحد های تابعه و وابسته مشمول قانون محاسبات عمومی و آئین نامه معاملات دولتی و سایر قوانین و مقررات مالی مربوط بمؤسسات دولتی نخواهد بود. امور مالی و معاملاتی مؤسسات عالی علمی بموجب آئین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیات امناء خواهد رسید. ترتیب رسیدگی به امور مالی جاری و حسابها و همچنین ترتیب معیرف کلی اعتبارات و اجازه وصول درآمدهای

اختصاصی و نحوه مصرف آن بر طبق مقرراتی است که در حدود این قانون به پیشنهاد مؤسسه عالی علمی از طرف هیات امناء تصویب خواهد شد.

نایب رئیس - نسبت بماده ۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی ترسیده ماده ششم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - رسیدگی به حسابهای سالانه مؤسسات عالی علمی و واحد های تابعه و وابسته بوسیله هیات حسابرسی که از طرف هیات امناء انتخاب میشود بعمل خواهد آمد و پس از تصویب هیات امناء از طریق وزارت علوم و آموزش عالی برای درج در لایحه تفریح بودجه بدیوان محاسبات ارسال میگردد.

نایب رئیس - نسبت بماده ۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه هیاتهای امنای پیشنهاد مینماید سطر ماقبل آخر ماده ۶ تا آخر ماده به شرح زیر اصلاح شود (پس از تصویب هیات امناء از طریق وزارت علوم و آموزش عالی برای ضمیمه نمودن به لایحه تفریح بودجه به وزارت دارائی ارسال میگردد).

نایب رئیس - ماده ۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - مؤسسه عالی علمی میتواند با تصویب هیات امناء هر يك از مؤسسات یا واحدهای تولیدی خود را که صلاح یزاند بصورت بازرگانی یا شرکت سهامی یا با مشارکت مؤسسات دیگر اداره نماید. اساسنامه این قبیل مؤسسات بتصویب هیات امناء خواهد رسید.

نایب رئیس - نسبت بماده ۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی ترسیده ماده ۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - قانون تشکیل و اختیارات هیات امنای دانشگاه تهران مصوب تیر ۱۳۴۶ و قوانینی که باستناد ماده ۹ ن قانون بتصویب رسیده و نیز کلیه مواردی از قوانین مربوط به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که در زمینه امور مالی و بسخده می تصویب زشیده است و قانون اجازه استخدام معلمان خارجی دانشکده های شهرستانها مصوب تیر ماه ۱۳۳۴ و قانون تیس شورای مرکزی دانشگاهها مصوب بهم آذر ماه ۱۳۴۴ از تاریخ تصویب این قانون ملغی است.

تبصره ۱ - کلیه اختیارات و وظائف شورای مرکزی دانشگاهها باستثنای آن قسمت که طبق ماده ۳ این قانون به هیات امناء محول شده است بوزارت علوم و آموزش عالی منتقل و تفویض میگردد.

تبصره ۲ - تا زمانیکه آئین نامه های اجرائی این قانون تصویب نرسیده است طبق مقررات زمان تصویب این قانون عمل خواهد شد.

نایب رئیس - نسبت بماده ۸ نظری نیست؟ آقای دکتر شفیع امین بفرمائید.

دکتر شفیع امین - منظور از ماده ۸ این است که مقداری قوانین دانشگاهی داریم که از اول تأسیس دانشگاه نیز عمل شده است منظور وزارت علوم این بود که قوانین قبلی که مغایر این قانون که تصویب خواهد شد نباشد ولی در شهرستانها بک حقوقیانی هست که عده ای از اول استخدام در در علمی دانشگاهها این بولها را گرفته اند باسم فوق العاده اختصاصی یعنی دانشگاههای شهرستانها از سال ۱۳۳۶ که تشکیل شده طبق قوانین مصوبه سالهای ۲۸ و ۳۴ و ۳۷ و قانونی هم که در سال ۳۸ تصویب شده است که طبق آن قانون بک حققی به درهای آموزشی دانشگاههای شهرستانها باسم فوق العاده اختصاصی داده شده است و در حقیقت حققی است که در این ۱۵ سال و بیست سال گرفتند بنده پیشنهادی کرده ام که آن حقوق به آن مقداری که تا بحال گرفته اند بجای خود بنماند و زحمت و راحتی برای شهرستانها و دانشگاه شهرستانها ایجاد نشود قدر میکنم خود جناب آقای وزیر علوم هم این مورد را تأیید فرمائید متشکرم.

نایب رئیس - نظر دیگری در ماده ۸ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد میشود در لایحه هیاتهای امنای دانشگاهها و مؤسسات عالی علمی در ماده ۸ تبصره زیر اضافه شود. **تبصره** - ماده ۱ قانون تکمیل عده معلمین دانشگاههای شهرستانها مصوبه سال ۱۳۳۸ در خصوص فوق العاده اختصاصی گماکان بقدرت خود باقی خواهد ماند و حقوق مکتسبه هیات آموزشی محفوظ خواهد بود.

با احترامات - دکتر شفیع امین

نایب رئیس - ماده ۹ قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۹ - آئین نامه های اجرائی این قانون از طرف رئیس مؤسسه عالی علمی پیشنهاد و بتصویب هیات امناء خواهد رسید.

نایب رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی ترسیده ماده ۱۰ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - وزارت علوم و آموزش عالی میتواند مقررات این قانون را در صورت اقتضاء در هر يك از مؤسسات عالی علمی دیگر نیز بموقع اجرا گذارد.

نایب رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست؟ آقای پروفیسور مخبر فرهمند بفرمائید.

پروفیسور مخبر فرهمند - بنده می خواستم استدعا کنم جناب آقای وزیر علوم بک توضیح مختصری راجع باین ماده بدهند که این شامل چه مؤسساتی خواهد شد و آیا تعمیم این ماده به تمام مؤسسات اشکالی دارد یا خیر؟

نایب رئیس - آقای دکتر رهمنما بفرمائید.

دکتر رهمنما (وزیر علوم و آموزش عالی) - منظور از ماده ۱۰ این است که در آینده اگر مؤسسات آموزش عالی بوجود نیاید دولت این اختیار را داشته باشد که همین مقررات هیات امناء را در مورد آنها هم بموقع اجرا بگذارد و حتی شاید این احتمال باشد که در آینده بک یا دو مؤسسه علمی را در حقیقت زیر چتر بک هیات امنای واحد قرار بدهیم این اختیاری است که اگر دولت داشته باشد تصور میکنم کار را راحت تر میکند.

نایب رئیس - نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید.

با توجه به اینکه ماده ۱۰ این لایحه با ماده ۱ آن مغایرت دارد تقاضای حذف ماده ۱۰ لایحه را مینماید.
با تقدیم احترام - دکتر حکیم شوشتری

نایب رئیس - ماده ۱۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۱ - وزارت علوم و آموزش عالی مأمور اجرای

این قانون است.

نایب رئیس - نسبت باین ماده نظری نیست؟ (اظهاری

نشد) ماده الحاقی پیشنهادی قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید ماده زیر به نام ماده ۱۲

به قانون هیئت های امنای مؤسسات عالی علمی اضافه گردد.

ماده ۱۲ - مؤسسات عالی علمی خصوصی که طبق

مقررات رسمی اداره میشوند در صورتیکه از دولت کمک مالی دریافت نمایند مشمول این مقررات نخواهند بود.
با تجدید احترام - دکتر حکیم شوشتری

نایب رئیس - لایحه و پیشنهادهای برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۲ - معرفی آقای دکتر حمید زاهدی بمعاونت پارلمانی وزارت علوم و آموزش عالی بوسیله آقای دکتر رهنما و وزیر علوم و آموزش عالی

نایب رئیس - آقای دکتر رهنما بفرمائید.

دکتر رهنما (وزیر علوم و آموزش عالی) - با کسب اجازه

از مقام محترم ریاست افتخار دارد آقای دکتر حمید زاهدی را که از شخصیت های دانشگاهی و علمی کشور هستند بعنوان معاون پارلمانی وزارت علوم و آموزش عالی معرفی کند.
(مبارک است، مبارک است).

۱۳ - ختم جلسه

نایب رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را

ختم میکنیم دستوراً تاریخ جلسه آینده بعداً باطلاع همکاران محترم خواهد رسید.

(چهل و پنج دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - مهندس حیدر علی ارفع